

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

dr. BALOGHY ERNŐ.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEKET
és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Az érettségi.

Zombor, 1903. június 11.

Az év 12 hónapja között legszebb a május és június. Ekkor fakasztja ki a nap éltető sugara a növények rügyeit, ekkor pompáznak az erdők, mezők, rétek színes virágaikkal, ekkor kezd élni a gyümölcs is. Június 29-ére pedig az élet kenyerét adó buza is megéri. A diák-emberek is ekkor kezdenek élni s június hó végére meg is érhetnek, ha ugyan a tudomány rideg szele el nem fujja őket, hogy az őszi termésig tovább érjenek, avagy arra kényszeríti őket a fagy, hogy azon évben egyáltalán meg ne érhessenek.

Mily nagy gonddal van terhelve ezen hónapok alatt az a szülő, akinek gyermeke érettségi előtt áll. Mily félelmet áll ki a diák, aki talán már anyagi gondokkal is küzd s az érettségi bizonyítvány már csak a kenyér megszerzése végett is kellene. Nagyon ismeretes dolog ez minden tanügyi férfitől. És nemcsak a vizsgázók és a szülők érzik, hanem illetékes közegek is elismerik e vizsgálat visszás és már-már szinte tartatatlan voltát.

A tényállás meg volna állapítható ilyen formán: az érettségi vizsgálat semminemű gyakorlati pályára nem képesítő, hanem csakis az egyetemi tanulmányok hallgatására jogosító s bizonyos fokú általános műveltséget igazoló okirat. Sőt — amint ezt minden ember tudja, aki érettségi bizonyítványt látott — ebben X. Y. vizsgálatot tevő ifjúról azt mondja ki a bizottság, hogy őt „főiskolai tanulmányokra érettnak nyilváníja.“ A baj oka szerintem abban keresendő, hogy az érettségi bizonyítvány hivatalnoki pályákhoz is szükséges, noha nem arra képesít, hanem főiskolai — tehát elméleti tanulmányra. Mivel pedig nem exkluzíve arra a célra való, amit benne a bizottság állít és hitelesen igazol, hanem olyan kenyérkereső pályára jogosít, aminek egyes ágazataira külön előtanulmánnyal kell előkészülni (postás és távirdatafolyam stb.): világos, hogy ellentmondás van az érettségi bizonyítvány szövege és alkalmazása között.

Mi hát a teendő, hogy az abnormis helyzet megszűnjék és a fenálló bajok orvosoltassanak? Egyszerű és könnyen megoldható kérdés ez. Az érettségi bizo-

nyítvány csakis arra a célra legyen használható, amire kiállítva van.

Vagyis: ne adassék érettségi bizonyítvány annak, aki főiskolai studiumra nem megy. Viszont — igen természetesen — ne kívánjon a kvalifikációs törvény érettségit attól, aki nem megy egyetemre vagy akadémiára, egyszerűen magasabb fokú tanfolyamra.

Más szóval: bifurkálni kell az érettségit.

Meg kell változtatni a kvalifikációs törvényt olyformán, hogy a középiskola VIII-ik osztályának bizonyítványa helyettesítse az eddigi érettségit azoknak, akik hivatalnoki pályára mennek, tehát egyetemi studiumra nem törekednek. Azok pedig, akik folytatni akarják tanulmányaikat, az eddiginél magasabb szinten álló oly vizsgálatnak vétessenek alá, amelyben minden mellékteljesítést nélkül szigorúan megvizsgálendő: az illető rendelkezik-e azokkal a tiszta alapfogalmakkal és tárgyi ismeretkörrel, amely feltétlenül megkívánható, sőt megkövetelhető, hogy a bizottság lelkiismerete meg legyen nyugtatva az iránt, hogy a vizsgálatot

A BÁCSKA tárcája.

Temetőben.*)

— Roderich. —

Virággal ékesítve
Áll egy szép sírhalom,
De rózsáit letépi
Az őszi fuvalom.

Mellette árva sír van,
Szegény és elhagyott, —
A szél ide sodorja,
Amit letép amott.

A puszta sírra hozza
A szépnek diszeit — —
Mint hogyha néha banná
A sors is tetteit . . .

Pataj Sándor.

*) Közölve, a „Budapesti Napló“ folyó évi április 8-iki számában.

Kinizsi Pál származása helye.*)

A jórészt még élő szájhagyomány után induló Bonfinius, Istvánfy és a többi egykorú vagy közeli korú történetírók, valamint ezek nyomán más újabb történészek is megegyeznek abban, hogy Mátyás király híres hadvezére, a későbbi temesi gróf és kenyérmezei győző (1479), Kinizsi Pál, a mai Szeged város környékéről származott.¹⁾

Hazai genealogusaink és topographusaink (Wertner, Csánki, Karácsonyi) szerint egy Kinizs nevű régi magyar nemzetség is létezett a XIII. században, melynek tagjai közül a Kynis-nembeli Miksa 1263-ban és 1264-ben mint királyi ember (homo regius) szerepel.²⁾

Bács megyében 1466-ban Kynisi Bálint megyei szolgabíróval találkozunk.³⁾ Mivel itt a Kinizsi vezetéknev kétségkívül nem a nemzetségre, hanem az illető személy származása helyére, tehát valamely községre vonatkozik, ennél fogva ez a család aligha volt azonos az előbb említett nemzetséggel.

Kinizsi Pál hadvezér nem tartozott az ősi nemzetségekhez, mert a hagyomány és az írók szerint egyszerű közrendű családból származott. Az a Kynis nemzetség tehát, mely a XIII-ik században szerepel, valamint az a nemes család, melyből az említett Bálint 1466-ban szolgabíró volt, bizonyára nem azonos a Pál családjával.

Kinizsi Pál a maga erejéből emelkedett fel, tehát nem voltak neves és törzsökös ősei, mint másoknak, akik Hunyadi Mátyás király idejében magas polcra jutottak.

E jeles férfiú születése helye mind ez ideig megállapítva nem lévén, ideje immár, hogy ezzel a kérdéssel is foglalkozzunk.

A Kinizsi név etymologiai elemzése igen könnyű. A Kynis, Kinis és Kinizs névalakok a Kenéz (szlávul: knez = vezér) személynévből alakultak. A régi korban igen sűrűn találkozunk e személynévvvel, mely azonban lassankint épen úgy kiment a használatból, mint a régen is szintén gyakran

*) A „Századok“ május havi füzetéből.

¹⁾ Mangold: Magyarország oknyomozó története, 111. l. Ujabbban Puky A. A Kinizsi család c. dolgozatában Kinizsi Pálnak Bihar-megyei eredetét vitatta. A Pallas-Lexikon is erre az álláspontra helyezkedik.

²⁾ Fejér: Cod. Dipl. IV. 3. 147.

³⁾ Országos Levéltár: dpl. oszt. 16053.

tevő az egyetemi előadásokat sikerrel hallgatja?

Ezzel egy csapásra kettős nyeresége lesz az ifjuságnak is, szülőknek is és a nemzetnek is. Mert még azok, akik kisebb hivatalnoki pályára mennek, nem kénytelenek magukat ily vizsgálatnak vetni alá, addig az egyetemre készülők vizsgálati színvonalának emelésével akadályt állítunk a ma már nagy mértékben elharapódzott azon téves felfogásnak, hogy csakis tudományos pályán lehet a kenyeret biztosan megszerezni. Így a napjainkban annyira veszélyes tudományos pályák által okozott tultermelést és proletáriátust is ezzel egyuttal megszüntethetnénk, illetve csökkenthetnénk.

Aki tehát nem akar egyetemre menni, aki tanulmányait befejezettnek tartja a középiskola nyolc osztályának elvégzésével: az távozzék nyugodtan egy abszolutoriummal, amely igazolja, hogy az illető a középiskolát elvégezte. De aki azt kívánja, hogy ő róla állítsa ki egy bizottság azt az iratot, amely igazolja, hogy ő magasabb tanulmányokra érett; ám lépjen elő és jelentkezék érettségire.

Ilyenformán elejét lehetne venni annak a rettenetes helyzetnek, amely érettségi előtt csaknem minden évben ismétlődni szokott s amelynek — sajnos — némely évben (mint az idén is) életáldozata is van.

Ha az érettségi nem kényszervizsga volna, hanem visszaadtnék a tulajdonképeni rendeltetésének, akkor olyanformán kérdéseket lehetne fölteni, amelyek az illetőnek ne csak tárgyi ismeretkörét, hanem gondolkodásának mélységét, elméjének fogékonysági fokát igazolja. Tehát kevesebb tárgyi ismeretkör mellett mélyebben járó kérdéseket lehetne föladni.

És a két vizsgálat: a mostani és e között nagy a különbség. Az utóbbi módszerrel ugyanis azt vizsgáljuk meg, hogy megvannak-e a tiszta alapfogalmi arról a tárgyból, a melyet az egyetemen tanulni akar és hogy eléggé fogékony-e elméje a magasabb studiumok befogadására? Az nem baj, ha középiskolai tanulmánya extenzitás tekintetében talán fogyatékos. Fő az, hogy az intenzivitás fölismerhető legyen s elméjének meg legyen a kellő kapacitása.

Másik lényeges javítás volna a mai rendszernél a viviszekció elhagyása. Az, hogy osztályvizsga után öt napig írásbeli vizsgálatot állanak ki és ezután csak 3—4 hét múlva állanak föl szóbelire azok, akik az írásbeli alapján erre jogositottak és hogy csak a szóbeli vizsgálat napján tudja meg a delikvens, hogy ő szóbelire nem állhat, — valószínűsítő eljárás. Helyesebb volna, hogyha az írásbeli vizsgálat eredménye tisztán a bíráló szaktanárok jegye alapján néhány nap alatt kihirdettnék s a szóbelire jogositottak néhány nap múlva a vizsgálatot megkezdhenék.

Ezzel egy csapásra két legyet ütünk. Először is megkíméljük az ifjakat az idegölő drukkólástól, másodsor lehetővé tesszük, hogy a kormányképviselők különbözőbb (főleg középiskolai) tanügyi rétegekből neveztesse ki.

Mert bizony úgy sem cseresznye annak a diáknak az agya, hogy az írásbelitől a szóbeliig terjedő néhány hét alatt megérjen. Nem ér az többet semminél sem június végén, avagy közepén. Ellenben igenis e néhány hét alatt oly mixtum kompozitummá alakulhat, amelyben minden elfér, csak egészséges gondolat nem.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, 1903. június 9.

Az általán ismert villamos ügy, nagy számban vonzotta úgy a városatyákat valamint a közönséget is a közgyűlési terembe. A karzat zsufolásig megtelt és lenn a teremben is nagy volt a hallgatók száma. Különösen élénk volt a sajtó-asztal, ahol a város két illusztris vendége dr. Kunoss Ignác egyetemi tanár, a kir. keleti akadémia igazgatója és Kulinyi Zsigmond iparkamarai titkár, a „Szegei Napló“ főszerkesztője — mindketten miniszteri biztosok — az újságírók között foglaltak helyet és a legnagyobb figyelemmel kísérték a közgyűlés lefolyását.

A gyűlés kezdetét megelőzőleg sűrű csoportok képződtek künn a tanácsteremben, ahol élénken vitatták az esélyeket, vajjon Ganz-e vagy Schuckert kerül-e ki győztesen a harcból. E két név röpködött a villanyos levegőben és mindenki azt találgatta, vajjon melyik marad a kettő közül állandóan városunk falai között. A haladóparti városatyák titokzatos arccal járkáltak fel-alá, állig begombolkozva, diplomatikus arccal, mint akik biztosra vették az eredményt és nagyban készülték a meglepetésre. A „kiléptettek“ szemben foglaltak helyet a régi párttal, farkasszemet nézve. Amint a főispán a gyűlést megkezdette, mindenki bejött a terembe, amely zsufolásig megtelt.

Öt első ponton át nem nagy volt az érdeklődés, csak a 6. pont keltett lelkes hangulatot. Megválasztotta ugyanis a törvényhatóság Prokópy Imrét a felső kereskedelmi iskola népszerű fiatal tanárát rendes tanárrá és mindenki sietett az új professzornak szívből gratulálni.

Ezután egy unalmas, névszerinti szavazás következett, melyet még unalmasabbá tett az, hogy a jegyző minden nevet külön leirt. Végre ennek is vége szakadt és mindenki feszült figyelemmel leste a történetőket. A 8. pont a villanyvilágítás ügyét hozta szónyegre.

Mindenekelőtt is Latinovits Szaniszló előadó tanácsnok kiváló szakértelemmel és az ügy teljes ismeretét bizonyító előadásban adta elő a villamos ügy minden fázisát.

előforduló Martonos, Nána, Dorog, Ugra, Bukin, Makó, Dobra, Pilis, Szolnok, Becse, Csóka, Hont, Bodrog, Bács, Bors, Szatmár, Szabolcs, Bata, Csanád, stb. személynevek.

Midőn tehát a Kinis vagy Kinisz név mint vezetéknev szerepel, itt csak egy oly városra vagy községre gondolhatunk, mely — miként bajdan gyakorta történt — valamely megfelelő személynév után nyerte nevét. Így keletkeztek hazánkban a Hont, Csanád, Szabolcs, Pilis, Szolnok, Szatmár stb. helynevek, melyek tudvalevőleg személynevek is voltak egyszersmind.¹⁾

A Kenéz névből tehát, ha Kinizsi Pál a mai Szeged vidékéről származott, ezen a környéken helységnévnek kellett alakulnia, mert Kinizsi kétségkívül attól a helységtől nyerte vezetéknevét, ahová való volt.

És itt könnyen utbaigazit bennünket a régi topographia, melynek adatai szerint Csanád vármegyében, mely akkor a mai Torontál és Bács vármegyék egy részét is magában foglalta, létezett egy Kenéz nevű

helység s ez Kanizsa községnek felel meg. Mint a Csanád nemzetség ősi birtoka szerepel e község állandóan, valószínű tehát, hogy e nemzetség valamely Kenéz nevű tagja alapította, akitől a kor szokása szerint nevét is nyerte, épen úgy, mint a szintén ezen nemzetség tulajdonát tevő Csanád, Makó, Csóka, Kalántelek stb. helységek a nemzetség egy-egy tagjáról neveztetek el.

Kanizsa 1247-ben Kenéz-monostor,¹⁾ 1256-ban már Kanizsa-monostor név alatt említették az oklevelekben,²⁾ amiből bizonyos, hogy a Kanizsa név a Kenéz (Kenezius) névnek épen oly magyaros alakja, mint Saul-nak Sávól, Laurentius-nak Lórincc, Desiderius-nak Ders és Dezső stb.

Kinizsi neve tehát a Kinisz, illetőleg Kenéz névtől eredett s így származása helye Szeged környékén csakis Kanizsa nevű községben keresendő, amelyről egyébként tudva van, hogy a mai O- és Török-Kanizsa táján vagy épen azok helyén fektött, mert révvel is birt s ezért a XV-ik században Rév-Kanizsa és Kanizsa Rév néven neveztetett.

¹⁾ Wenzel: Árpádok Uj Okmt. VII. 220.

²⁾ U. o. VII. 429.

A régi Kanizsa a Tisza folyó mindkét partján terült el, úgy mint a két Becse s a két helység részéből utóbb két külön község alakult.¹⁾ Ez a két Kanizsa azonban közös eredettel birt s a szomszédos Zenta, Mohol stb. községekkel együtt hol Csanád, hol meg Csongrád vármegye területéhez számították.

Dudás Gyula.

¹⁾ A Csanád nemzetség által üsdök óta birt Kenéz-Monostor bizonyára a mai Torontál-megyeyi Monostor pusztának felel meg Török-Kanizsa határában. (Olv. Karácsonyi, Csánki és Borovszky műveit.) Mivel azonban egy Kinizsi nevű család egyik tagja már 1466-ban Bodrog megyében szolgabíró, úgy látszik, a Tisza jobbpartján fekvő Kanizsa akkor Bodrog megyéhez számított. Valószínű, hogy ez a Kanizsa, mely a mai O-Kanizsának felel meg, nem is a Csanád, hanem a Szentemágócs nemzetség birtoka volt, mert e nemzetségből 1282-ben Simon fia András, aki némely birtokát a bodrogszigeti pálos monostornak adományozta, magát szintén Kanizsai-nak nevezte. (Fejér id. m. VII. 2. 583.) A Szentemágócs nemzetség Zentát és környékét is birta. O-Kanizsa utóbb a Csáky család birtokába került s kézen maradt egészen a mohácsi vészig.

¹⁾ Kenéz nevű helység jelenleg is van Vas és Szabolcs vármegyében; Kinisz helység pedig (Nagy- és Kis-Kinisz) Abauj-Torna megyében.

Részletről-részletre, mindenre kiterjeszkedve ismertette az ügyet és valóban bámulatos erővel rendelkezett, a rengeteg sok írás felolvasásával, mely nagyon hosszú időt vett igénybe. Az állandó választmány nem adott be a villamos ügyre vonatkozólag konkrét javaslatot s így csakis a törvényhatóság volt hivatalosan dönteni elejétől végig.

Az ügy első szónoka Falcione Gusztáv keresk. tanácsos, bizottsági tag volt. Egy nagyon szép és kiváló szaktudást bizonyító beszéd keretében, hivatkozva arra, hogy ő is részt vett hosszú időn át a villamos bizottságban és így az ügyben teljesen tájékozva van, — pontról-pontra, tételről-tételre fejtegette a két beadott ajánlatnak előnyeit és hátrányait.

Beszédében, melyet sűrű éljenek szakítottak meg, azon nemes iniciatívából indult ki, hogy az első érdeke a város polgárságának anyagi helyzete és oda kell törekedni minden áron, hogy a polgárok fölös terhekké ne terheltesse meg. Azután áttért a két ajánlat bírálataira és meggyőző érvekkel bizonyította, mennyivel előnyösebb a Schuckert művek ajánlata a Ganzé fölött. Kimutatta számokkal, mily óriási vagyona van a cégnek és így mindenben garanciát nyújt a városnak.

Falcione Gusztáv pompás beszédének óriási hatása volt és nagyon sokan, akik eddig Ganzzal tartottak, csatlakoztak a Schuckert ajánlathoz. A szónokot megtapsolták és lelkesen üdvözölték.

Utána a Ganz pártiak részéről Buday Gergely bizottsági tag, emelkedett szólásra. Beszédének bevezető részében a magyar ipar pártolásával foglalkozott és ezért lelkesen megéljenezte. Azután áttért a Ganz cég előnyeinek bizonyítására. Hosszasan érvelt a Ganz ajánlat mellett, azonban megközelítőleg sem olyan szaktudással mint Falcione. Beszédét a haladó-párt részéről sűrű felszólalások szakították meg szüntelen, úgy hogy alaposan kereszt-tűzbe volt szorítva.

A haladó-párt ríposztja: hol a szakismeret, ez nem érv!... volt. Végül indítványt nyújtott be a Ganz ajánlat elfogadására.

Buday Gergely befejezén beszédét, Donoszlovits Vilmos biz. tag foglalkozott a villamos kérdéssel hasonló szellemben és értelemben mint az előtte szóló.

Drakulits Pál biz. tag szintén felszólalt. Hatalmas érvekkel bizonyította azt, hogy a mérnöki szaktevélemény fogyatékos volt. Megdöntötte Budaynak minden felhozott érvét és csatlakozott Falcione Gusztáv indítványához, melyet egyedül tart helyesnek és célra vezetőnek.

Szóltak még az ügyhöz: dr. Nikolits György szerb nyelven Ganz mellett, Karakasevits Milivój szintén szerb nyelven pedig Schuckert mellett.

Paul Kálmán egy anekdotával azt akarta bizonyítani, hogy egyik párt sem ismeri teljes szakértelemmel a villamos ügyet és azt ajánlotta, adják át a mérnök és építész együletnek a villamosság ügyet végleges elbírálás végett.

Ezután a villamosság ügye szavazásra bocsájtott.

A szavazás úgy történt, hogy a kik Falcione Gusztáv indítványát fogadják el igennel, a kik Buday Gergely indítványát fogadták el nemmel szavaztak. A szavazás eredménye volt: Schuckertre leszavazott 42, Ganzra 29.

Ezután a többi ügyek elintézésére került a sor.

Esküdtársi főtárgyalás.

Kiküldött tudósítónktól.

Az apatini jegyzőgyilkosság.

Kedd, június 9.

A mai tárgyalás folyamán folytatódott a tanúk kiballgatása, akik kivétel nélkül a vádlottra nézve terhelően vallottak. Egybehangzó volt majdnem valamennyinek a vallomása abban, hogy Müller András már régebben foglalkozott a gyilkosság tervével. Nagyon titokzatos volt két tanúnak azon vallomása, hogy valaki 1000 frtot ígért volna, ha Jellmann elteszik láb alól. Nincs tehát kizárva, hogy Jellmann bérnyilkosság áldozata lett, s már most a vizsgálat van hivatalosan kideríteni, mennyiben felel az meg a valóságnak. A mai tárgyalást is nagyszámú díszes közönség hallgatta végig és különösen városunk hölgyközönsége mutat nagy érdeklődést az ügy iránt. A mai tárgyalást Gozdu Elek dr. elnök 9 órakor nyitotta meg. Az első tanu:

Szál Benedekné 55 éves apatini lakos volt, aki az elnök kérdésére, mit tud az ügyről, a következőket mondotta: „Én a vádlottól magától semmit sem tudok, hanem fiamtól értesültem a következőkről: Fiam múlt év augusztus havában együtt volt a két Müller testvérrel Antallal és Andrással, továbbá Ránits Ferencel a Müller tanyán abban az időben, midőn a Jellmann ellen indított fegyelmi eljárás befejezést nyert. Itt a szálláson pihenő közben Müller Antal kérdezte fiától, aki a faluból jött, — mi van a jegyzővel, elesapták? — Fiam azt mondotta: Nem! Erre Müller Antal fenyegetve mondotta: „Na jól van, majd másként lesz az. Van ám itt egy ur, aki 1000 frtot adna rögtön, ha valaki megölné Jellmann-t.“ Erre közbe szólt a vádlott: „Na én mindjárt megteszem azért a pénzért.“ — És állítólag jelentkezett is annál a bizonyos urnál. Ennyit hallottam fiamtól, aki nyomban figyelmeztetett: mondjam ezt el magának Jellmannnak is! Ezt meg is tettem, elmentem Jellmannhoz és elmondtam a dolgot neki. A jegyző erre csak annyit felelt: „Ha gyilkosságról van szó, egyet még le tudok győzni — de erre nem kerülhet a sor, mert nem vagyok olyan bűnös.“ Ennyit tudok a dologról, többet nem.“

A védő néhány kérdése után a tanu megesküszik vallomására.

Ifj. Szál Benedek 20 éves apatini béres. Mindenben megerősíti anyja előbbeni vallomását. Ő azonban nem „urat“ említi, hanem „férfit“, aki állítólag az 1000 frtot ígérte volna. Az elnök kérdésére vajjon ő érdeklődött e ezen titokzatos egyén kiléte iránt, tanu „nem“-el felel. Kijelenti tanu, hogy az édesanyja által elmondott párbeszéd komoly volt és határozottan állítja, hogy a vádlott nyomban megtette említett kijelentését.

A tanu szembesítették a vádlottal és annak is elmondja vallomását.

Vádlott: Ez nem így van; — na—na vigyázz mit beszél!

Ezután Ránits Ferenc ordonáncos hallgattatik ki. Ennek vallomása annyiból volt érdekes, mert bepillantást engedett ezen emberek lelkébe, akik képesek voltak a jegyzőt gyűlölni, üldözni, — sőt érezték magukat a legsemmitmondóbb csekélységek miatt. Nagyon jellemző volt e vallomás a svábok gondolkodásmódját illetőleg, hogy amiért a jegyző jogosan büntetettette őket, képesek voltak halálos ellenségévé lenni neki. Ez a fuvaros is gyűlölte Jellmann-t, mert nem engedte meg az ő rendetlenkedéseit és utóbb a község zsolgálatából el is bocsájtotta. Az

elnök kérdésére bevallja, hogy Szál Benedekné által említett esetről ott volt, de határozottan tagadja, hogy ott arról az 1000 frtról szó lett volna. Tagadja, hogy Jellmann megöltetéséről szó esett volna.

Elnök: Miután ön a vizsgálóbíró előtt vallomást tett arról, hogy igenis Müller oda nyilatkozott, hogy elteszi láb alól Jellmann-t, felolvastatom első vallomását. (Felolvastatik.)

Elnök: Ön vagy akkor hazudott, vagy most hazudik?

Tanu: Amit ott beszéltem azt én már nem tudom — én feledékeny ember vagyok.

Elnök: Ha ön feledékeny, hogy emlékezhet a szálláson folytatott párbeszédre, holott az előbb volt, mint az ön első vallomása?

Tanu: Én nem tudok semmit.

Elnök: (Szál Benedekhez). Mondja ön Ránitsnak szembe amit előbb mondott!

Szál B. szembe mondja előbbi vallomását.

Tanu: Tagadom; az 1000 frtról nem volt szó!

Elnök: Ime, szembe mondotta önnek Szál, így hát valaminek mégis csak lenni kell a dologban, mert ön már határozott vallomást is tett ez irányban.

Tanu: Nem igaz! én így nem vallottam; és csak azt mondtam, hogy a jegyző engemet is tönkre tett, zaklatott.

Ügyész: Miből állt ez a zaklatás?

Tanu: Én községi fuvaros voltam, ő engemet rendőrökkel zaklatott, mert nem akartam a főbíró mindíg Borsódra vinni. Ő ezért üldözött, kinozott.

Elnök: De miből állt ez a kinzás, üldözés — hiszen ezek rettenetes szavak — csak ennyiből?

Tanu: Lovaimat kiállította éjjel az utcára és ott kellett nékem kőnn állani!

Elnök: Meddig?

Tanu: Reggeltől — estig.

Elnök: Ez volt a kinzás?

Tanu: Megbünttetett, hogy a csikóm a kocsival futott 40 koronával.

Elnök: El lett ön bocsájtva?

Tanu: Igen.

Elnök: Erényeiért, vagy hibáiért lett ön elbocsájtva?

Tanu: Én jól viseltem magamat.

Elnök: Minden cseléd úgy beszél — hogy a gazdája a rossz.

Tanu: Egy izben az orvost vittem és ekkor a házak mellett hajtottam, ezért megbüntettet 20 koronával.

Elnök: S helyes volt, hogy ön a házak mellett hajtat?

Tanu: A többi kocsik is ott jártak és én az orvos parancsára hajtottam ott.

Elnök: Meg volt ez engedve?

Tanu: Nem volt.

Elnök: Hát miért hiszi, hogy önnel jogtalanság esett.

Tanu: Mert a többieket kevesebbel büntette.

Elnök: Haragudott a jegyzőre ön?

Tanu: Nem, én jó voltam vele.

Elnök: De a magaviselete azt mutatja, hogy ön gyűlölte.

Meghiteltetésre kerülván a sor, ügyész ellenzi azt, mert vallomásai is aggályosak lehetnek.

Védő: Ránits, mint komoly ember, szavának súlyát tudja mérlegelni, azért kérem meghiteltetését.

A törvényszék Szál meghiteltetését rendeli el.

Sibri Teréz 17 éves. Elnök: Ösmeri

Müllert? Tud-e valamit arról, hogy ő nagy ellensége volt Jellmannnak?

Tanu: Ők jóba voltak egymással, de később nem tudom, miért hidegültek el.

Elnök: Mondta-e valamikor önnek a vádlott, hogy Jellmannnak meg kell dögleni?

Tanu: Mondta, hogy agyonlővi.

Elnök: Az ön apja is hallotta?

Tanu: Igen.

Elnök: Emlékszik arra a napra, amikor a gyilkosság történt?

Tanu: Igen. Én az utcán mentem, láttam Müller Andrást a sétatéren, ahol sötéten maga elé tekintve járkált, majd a Bayer féle ház kapujában állt. Én köszöntem is neki. A jegyzővel is találkoztam és láttam, hogy az a szőlők felé tart.

Elnök: Szomorú képe volt Müllernek?

Tanu: Nem tudom.

Elnök: Látta a vádlott is a jegyzőt?

Tanu: Igen.

Elnök: Gondolt ön, mikor az eset megtörtént, valamire?

Tanu: Igen, gondoltam már régen, hogy valami lesz.

Elnök: (a vádlotthoz.) Igaz, amit a tanu mond?

Tanu szembe mondja: „már télen is említették, hogy agyonlővőd Jellmann?”

Vádlott: Nem igaz.

Ügyész (a tanuhoz): Látta ön pár nappal előbb is ott sétálni Müllert?

Tanu: Igen.

Mészöly István kir. járásbíró a következő vallomást teszi: Én Jellmannal többször vadásztam, tudtam, hogy Müllerrel jó viszonyban volt. Hozzám is bizalommal voltak a fiuk, miután én Jellmannal jóban voltam. Hozzám is jöttek a fiuk az apjuk ügyében. Én tanácsokat adtam nekik, de ők kijelentették, hogy vagy apjukat, vagy Jellmannat agyonlővik. Azt tudom, hogy ők nagyon, de nagyon jóban voltak Jellmannal. Az öreg Müller kényelmes ember volt s ezért a fiuk a maguk kezére akartak menni s különösen a fiuk házassága után tört ki a viszály apa és a fiuk között. Jellmann a Müller fiukra nézve soha nem nyilatkozott, én csak a külső nyilvánulásokból kulcsoltam. A két család között nagy bizalmasság volt. Az öregek a legnagyobb ragaszkodással voltak, ugyszintén a fiuk is.

Elnök: Hát hogy van az, hogy egyszerre megfordult a viszony?

Tanu: Ezt nem tudom, sokat rebesgettek, de én nem érdeklődtem. A fiuk meglehetősen garázdák voltak, meg is verték apjukat. Szüntelen perelve voltak kihágások miatt. Sokszor panaszkodott az apjuk a fiukra, hogy vagyonából kiakarják tuszkolni. Ez többször volt, hogy panaszkodott — hetenkint, napról-napra is — megtörtént, hogy megverték apjukat. Jellmann az apa pártján állott mindig, de én sohasem kérdeztem, mi oka ennek. Én sokszor figyelmeztettem a fiukat, hogy ne tegyék azt, hogy apjukat verik. Jellmann soha nem említett a szállongó hírekre semmit. Bátor ember volt Jellmann, de sok ellenségei voltak a honoráciorok köreiben és az a kenyér-irigységre vezethető vissza szerintem. Pöre nem volt Jellmannnak soha nálam. Neki nagy klientúrája volt s ez bantotta az ügyvédek és a közjegyzőt és ebből tudom magyarázni az ellenségeskedést. Müller Antal kijelentette nekem, hogy ő majd szerez magának elég-tételt. Azt hallottam, hogy Jellmann nyári időben beidézttette a Müller fiukat — a legnagyobb dologban — ötször-hatszor hetenkint kihágás miatt.

A tanu esküt tesz vallomására.

Lux Antal 16 éves apatini kereskedő-segéd özvegy Thész Györgynénél. Elmondja, hogy eladott patronokat, de nem emlékszik, hogy épen Müllernek. A golyó 16-os, a patron is 16 os volt.

Weizsmann Mihály halászmester: Ismeri a vádlottat is, Jellmann is.

Elnök: Hallott-e ön arról beszélni, hogy Müllerék és Jellmann között veszekedés volt?

Tanu: Mikor én esküdtem voltam, hallottam, hogy kárt csináltak Jellmann földjén és ilyenkor be voltak idézve.

Elnök: Résztvett ön a tárgyalásokon?

Tanu: Nem.

Elnök: Kihágó gyerekek voltak Müllerék?

Tanu: Ugy hallottam, hogy nagyon rossz természetűek, Jellmann azonban soha nem panaszkodott rájuk. De a fiuk egyszer mondták, ha ennek nem lesz vége, majd végét tesszünk mi. Mást nem tudok.

Elnök: Ne féljen, mondjon el mindent, mert látom, hogy fél.

Tanu (németül ismétli az előbb mondottakat): Egyebet nem tudok.

Védő: Ki tárgyalta azokat az ügyeket?

Tanu: Jellmann és az aljegyző, de hogy ki hozott ítéletet, nem tudom.

Elnök: Nem Jellmann volt a panaszos, hanem Schüller, „Strohmann“ volta panaszos?

Tanu: Nem tudom, ki jelentette fel.

Védő: De kinek okoztak kárt?

Tanu: Jellmannnak.

Elnök: Én felvilágosítom a tanut. A rendőrök feljelentették 3 esetben Jellmann ingatlanai miatt, Schüller miatt 9 esetben, de Jellmann személyesen nem.

Tanu: Én nem tudom azt.

Védő: Ez esetekben ítélt Jellmann?

Tanu: Egy vagy kétszer igen, de Schüller volt ilyenkor a feljelentő.

Védő: Helyesnek tartotta, hogy Jellmann hozott ítéletet a saját ügyében, holott tudta, hogy haragban van.

Tanu: Nem tudok erről.

Ezután Bácskai Béla következett.

Elnök: Tessék elmondani, mit tud a Jellmann és Müller család viszonyáról?

Tanu: Nagyon jó viszonyban voltak eleinte, de később, mert Jellmann azok apjának fogta pártját, kezdődött a rossz viszony. A vádlott az ő apját és sógorát is agyon akarta löni. Hallottam, hogy e viszonynak nem lesz jó vége, ezt általában beszéltek.

Elnök: Szomorú, hogy már hetekkel előbb beszéltek és senki ezt be nem jelentette és önök közönyösök voltak?

Tanu: Hallottam, de nem voltam képes elhinni, hogy apatini ember megteszi.

Elnök: És ön nem tartotta fontosnak ezt a példátlan elvadulást? Önök flegmával hallgatták a fenyegetéseket?

Tanu: Azt hittük, hogy ez csak beszéd.

Elnök: Bosszantotta Mülleréket Jellmann?

Tanu: Csak kihágások miatt idéztette.

Elnök: De ő ítélkezett is 3 esetben.

Tanu: Ő szokta ezt tenni mindig.

Elnök: A falubázán nem tűnt ez fel, nem beszéltek, hogy ez nem lesz jó?

Tanu: Nem tűnt fel.

Elnök: Van-e tudomása, hogy őket megkárosította?

Tanu: Sőt tussolta dolgaikat és exponálta Jellmann magát értük, az egész családot.

Schuller Jakab megtagadta sógora ellen a vallomást.

Üz. Windisch Károlyné megeskettetését elrendelte a bíróság tegnapi vallomására.

Védő ez ellen semmiséget jelent be.

Tuczakovits Antal közs. irnok a következőket vallotta. Müller a Jellmann család felesége volt és nagyon jó viszonyban voltak. 2 évvel ezelőtt pörölt Jellmann össze a fiukkal, amikor a fiuk megnősültek, mert akkor kezdődött a fiuk viszálykodása apjukkal. Ekkor Jellmann nem véleményezte az öregnek gondnokság alá való helyezését. A Müller család egymás között is meghasonlott.

Elnök: Verték a fiuk apjukat?

Tanu: Ez közbeszéd tárgyat képezte.

Elnök: Jellmann kinek a pártján volt?

Tanu: Az öregén.

Elnök: Miért?

Tanu: Mert felesége volt.

Elnök: Ki képviselte a Müller fiuk érdekeit azon bizonyos kihágási ügyeknél?

Tanu: Ők maguk jelen voltak.

Elnök: Az apa ott volt?

Tanu: Az öreg minden feljelentésnél jelen volt.

Elnök: Helytelenítette ő a Müller fiuk viseletét?

Tanu: Igen, nekem ki is jelentette.

Elnök: Hallotta ön, hogy Jellmannat le fogják löni?

Tanu: Közbeszéd volt, én is hallottam.

Elnök: Ezek háromszor voltak mezőrendőri kihágás miatt feljelentve.

Tanu: Tudom, én is irtam ez ügyekben.

Elnök: Hány feljelentés volt?

Tanu: Nem tudom.

Elnök: 18 feljelentés volt. Hányat csinált ön belőlük?

Tanu: Nem tudom. Részint Müller, részint Schuller voltak panaszosok.

Elnök: Megbizta önt Jellmann, hogy csináljon olyan feljelentéseket ön — hogy Jellmann nevére is csináljon ilyeneket?

Tanu: Soha.

Kijelenti továbbá a tanu, hogy a tárgyalásokon soha nem volt jelen.

Elnök: Jellmann hogy nyilatkozott a Müller fiukról?

Tanu: Nem képzeltem, hogy így viselik magukat apjukkal szemben.

Elnök: Mit tud ön a 8 hold Kandler földről?

Tanu: Részt vettem egy helyszíni szemlén és ott az öreg Müller kijelentette, hogy ez a Jellmanné.

Elnök: Tud-e arról, hogy a Müller fiuk közül egy azt mondta volna, hogy egyikük Jellmannat lelövi és erről Jellmannnak is tudomása lett volna.

Tanu: Hallottam, de erről biztos tudomásom nincsen.

Elnök: Ki teljesítette a fegyelmi vizsgálatot Jellmann ellen és jelen volt-e azon?

Tanu: Az első vizsgálatot dr. Molnár Károly képviselő, a másodikat dr. Vujevits Lajos központi főszolgabíró teljesítette.

Elnök: Ismeri-e a Müllerék viszonyát Jellmannhoz és miért panaszkodtak azok Jellmannra?

Tanu: A viszony eleinte barátságos volt, később azt panaszták, hogy Jellmann ki akarja őket fosztani a vagyonukból. Azt mondták a Müller fiuk, hogy a 8 hold föld az ő anyai örökségük, az öreg Müller azonban azt állította, hogy az a Jellmanné.

Ügyész: A végzetes napon Jellmann mikor jött és ment el a hivatalból?

Tanu: Nem tudom.

Védő: Ön tudja, hogy a szemlén konstatálva lett, hogy a 8 hold föld nem Jellmanné; tudta, hogy az a tulajdona vitás és per alatt áll.

Tanu: Erre nem emlékszem, de azt tudom, hogy Jellmann tulajdona volt és ennek megfelelőleg lettek a határjelzők kitűzve.

Elnök: Ki használta és vetette be a földet?

Tanu: Az öreg Müller. Ő vetette be és aratta le.

Védő: Miért írta alá a helyszíni szemle alkalmával Schutz nevét?

Tanu: Meghalmazott rá.

Védő: Kérem a helyszíni szemle fölolvását.

Elnök: Melyik helyszíni szemlét óhajtja védő felolvasatni?

Védő: A helyszíni szemle azon a napon történt, melyen Jellmann megöltte a vádlott.

Ügyész: Konstatálja, hogy a szemle 1902. évi augusztus hó 17-én történt.

Elnök: Felolvassa a vonatkozó jegyzőkönyvet a helyszíni szemléről, a melyen a kérdéses földet karókkal megjelölték és 1 évi békés használatot rendeltek el.

Ez a vizsgálat állapította meg azt is, hogy az ingatlan tulajdonjoga per alatt áll és hogy az a per után csak a jogos tulajdonos fog ezentúl közigazgatási jogsegélyben részesülni.

A tanu esküjénél felszólalt védő és ellenezte eskü alá bocsátását. Ezt azzal indokolta, hogy a tanu mostani vallomása ellenezik az iratokban foglaltakkal. Elfogult is a tanu, mert Schutz nevét meghatalmazás nélkül írta alá. A törvényszék tanu meghiteltetését mondta ki, mintán tanu vallomásaiban nem lát elfogultságot, hanem csupán jogi tévedésben volt. Tanu leteszi az esküt.

Bier János tanu apatini közs. bír. Elnök: Mit tud arról az ellenséges viszonyról, mely Jellmann és Müller család közt fennállott?

Tanu: 1900 óta állok a község szolgálatában; eleinte jó viszonyban éltek, de később hallomásból tudom sok veszekedés volt közöttük.

Elnök: Arról nem tud semmit, hogy Müller agyonlövésével fenyegette Jellmann?

Tanu: Nem tudok erről semmit.

Schwendtner István apatini községi látó az elnök azon kérdésére, hogy mit tud az ellenséges viszonyról Jellmann és Müllerék közt?

Tanu: Jó barátságban éltek addig, míg csak a Müller fiuk apjukat gondnokság alá akarták helyeztetni, ezt Jellmann határozottan ellenezte. Ekkor kezdődött a viszálykodás.

Elnök: Támogatta-e Jellmann a Mülleréket?

Tanu: Mindig jó volt hozzájuk, a földet bérbe adta nekik.

Ügyész: Bort, ételt is kaptak.

Tanu: A termények beszállítása, vagy máskor is, ha a házba jöttek, borraivalót kaptak. Ezt a borraivalót a tanu úgy magyarázta, hogy Apatinban helyi szokás, hogy a termény beszállítása után a gazda bort és ételt ad.

Baumann Miklós tanu beteg. A törvényszék ki ír Apatin községnek, hogy van-e kilátás arra, hogy a tanu 8 napon belül felgyógyul és kihallgatható lesz-e. Különben is a vizsgálóbíró előtt tett vallomása a főtárgyalás folyamán fel fog olvastatni.

Drohina József sztanisicsi születésű, apatini lakos.

Elnök: Mily viszonyban volt Jellmann a Müller családdal?

Tanu: Míg én ott voltam — tisztelt urak — így felel a tanu, nagyon tisztelték a jegyző urat, ők munkálták felében a földet. Szolgálatom alatt történt, hogy a Müllerék zavarba jöttek és ha Jellmann őket pénzzel nem segíti, tönkre mentek volna. Bőkezű volt mindig velük, ételt, italt, bort adott. Én sokat kaptam és jól éltem ott.

Védő: A Müllerék mivel hálálták meg ezt a jóságot?

Tanu: Művelték a földet.

Mathesz József a főtárgyalás folyamán már ki lett hallgatva, most az elnök csak arra nézve kezdte meg, mit tud a Jellmann és Müller család közti viszonyról?

Tanu: Igazi jóltevőjűk volt, ha bajba voltak, mindig segítő kezet nyújtott nekik.

Szünet után.

Dr. Gozdsu Elek d. u. 1/2 órakor újból megnyitja a főtárgyalást. Első tanuak Leidecker Jakabot hívja fel, de ez ebédelni ment és így Schibli Antal tanu került sorra.

Elnök: Mily viszonyban volt Jellmann a Müller családdal?

Tanu: Eleinte nagyon jó viszony volt közöttük, de később a fiukkal összeveszttek.

Elnök: Ártott-e Jellmann vagyoni tekintetben Mülleréknek?

Tanu: Hasznot okozott, de kárt nem. Jól tudom. Müller teljesen tönkre ment volna a kincstári földbérlet által, hol sokat vesztett, ha Jellmann nem segítette volna őket.

Elnök: Jellemző Jellmannra az, hogy a Müller-család érdekeit megmentse, okmányokat hamisított.

Tanu: Erre a következőket vallja: Kérem az Andrást az én fiamnak a pajtása, neki mondta András, hogy valaki le fogja löni Jellmann. A fiam azt válaszolta neki, hogy ne mondj ilyet, mert ha más valaki is meggyilkolná, rád fogják. Pedig ez baj lenne.

Vádlott fölugrik és kiált: Ez nem igaz!

Erre a törvényszék a szembesítést elrendeli.

Schibli Antal szemébe mondja: Igenis mondtad és Mathesz szomszéd, ki szintén hallotta, ugyanazt mondta, amit a fiam. Ezt nem szabad mondani, mert ha más teszi meg, rád fogják.

Erre Gozdsu Elek ezt a súlyos tanut vagyoni viszonyaira nézve kérdezte meg: Maga jómódu gazda, vagy szegény?

Tanu: Három fertály földem van.

Elnök: Volt büntetve?

Tanu: Isten ments!

Elnök: Még egyszer a lelkére kötöm, hogy igaz-e az, amit mondott, mert a vádlott a szembesítésnél kereken tagadja, megfontolta-e tanu nyilatkozatát.

Tanu: Ugyvan, amint mondtam.

Elnök a vádlotthoz: A vizsgálat alatt több tanu vallotta ugyanezt és maga mégis tagadja. Ez a tanu, aki tekintélyes gazda és nincs érdeke, hogy maga ellen valljon, sőt a fiával barátságban volt. Miért tagad?

Vádlott: Azért tagadom, mert nem igaz.

Ügyész: Tapasztalta-e, hogy Müllerék mezőgazdasági kihágásokat követtek el és hallotta-e, hogy Müller Jellmannhoz pénzt vitt a Raichl-féle föld megvételére.

Tanu: Én is megakartam a földet venni és hogy a többi vevőket lebeszélje, ócsárolta a földet és azt mondta, hogy az rossz réti föld. Három nap múlva Jellmann vette meg a földet.

Ügyész: Mit csinált Jellmann a földdel?

Tanu: Adta Müllernek feles művelésre.

Ügyész: Megmentette-e Jellmann Müller vagyonát, mert a vétel színlelt volt és még a marháit paszusait is a nevére írta és mikor Mülleréket vagyonából kidobta, ez fölhasználta?

Tanu: Arra nem emlékszem, hogy később mi történt, mert akkor már nem érdekelttem a dolog iránt. Nem is tudakoltam.

Védő: Honnan tudja, hogy Jellmann segítette Müllert?

Tanu: A Müllerék tönkrementek; Jellmann segítette. Eladták házukat, földjüket adósságért és később a család talpra állt, házat és földet szerzett.

Védő: Tudja-e hogy a vételnél Jellmann strohmann volt és tulajdonképpen Müller volt a vevő?

Tanu: Ugy értesültem, hogy nem a saját pénzén vette.

Védő: Tudja-e hogy a föld tulajdonjoga a tkvi átírás Raichl-ról közvetlen Müllerre iratott?

Tanu: Azt nem tudom.

Leidecker Jakab apatini bír. már ki volt hallgatva és az elnök csak azt kérdezte még tőle, hogy tud-e valamit arról, hogy Jellmann Mülleréket segélyezte?

Tanu: Nem tudja.

Grispacher Vendel az elnök ugyanazon kérdésére azt felelte, hogy támogatta. Jól tudja ezt, mert 3 és fél évig kocsis volt.

Elnök: Hogy bánt a cselédséggel?

Tanu: Nagyon jól. Ételt, italt kaptunk és ha a termést behozták, megtraktált.

Védő: Ez, a föld helyszíni szemlénél Fradl Gáspárnak adta ki magát, az idézést is odaadta, mely e névre szölt és azt mondta, hogy ő a Fradl. Védő kéri a jegyzőkönyv felolvasását. Elnök elrendeli.

Szilber Pál 56 éves apatini lakos.

Elnök: Mily viszonyban volt Jellmann Müllerékkal?

Tanu: Eleinte mindig jó viszonyba voltak, sokat látogatták egymást.

Elnök: Miért lettek ellenségek?

Tanu: Csodálom, hogy haragosak lettek, mikor sorsuk rosszra fordult a jegyző kibuzta a sárból. A tanu ezt személyes tapasztalatai alapján mondja.

Elnök: Ha tudja, hogy segített, úgy azt is tudja, hogy Jellmann a Müllerék házára 4000 koronás kölcsönt eszközölt ki.

Tanu: Ezt nem tudom.

Elnök: Tudja-e, hogy Mülleréket illette volna meg a Pfeifer örökséget képező föld és hogy ezt Jellmann elsajátította?

Tanu: Nem.

Védő: Tudja-e, hogy Jellmann Mülleréket kidobta a földről?

Tanu: Nem tudom, de készpénzzel is segélyezte.

Kiefer Ferenc apatini r. k. v. érdektelen, az elnök kérdéseire kijelenti, hogy tudomása van arról, hogy Jellmann Mülleréket mindig segélyezte.

Védő: Tudja-e, hogy a Kandl-féle föld azelőtt kié volt?

Tanu: Reichl volt.

Ügyész: Tudott-e valamit a helyszíni szemléről, mely Jellmann halála után folyt le?

Tanu: Azt hallottam, hogy Müllerék Jellmannal 1000 forinttal kiegyeztek.

Ügyész: Mikor ez történt, Müllerék marháit hol legeltek?

Tanu: Jellmannék egy másik földjén.

Védő: Tudja-e, hogy 8 hold Pfeifer-féle

hagyaték volt és azt Müllernek eladni nem volt szabad?

Tanu: Nem.

Lincz József apatinvidéki telepes.

Elnök: Mit tud a Müller-féle földről?

Tanu: Ő adta el Raichlnek a földet.

Védő: Benn maradt Raichl az obligóba?

Tanu: Benn maradt.

Dr. Gozsdú Elek erre a főtárgyalást szerda reggeli 9 órájára tűzte ki.

Szerda, június 10.

Főtárgyalás 9 órakor kezdődik. Nagyszámu közönség. A tárgyalás folyamán csak tanukihallgatás folyik. Vádlott nem beszél. A tárgyalás főtanú dr. Zsubory és Tesényi apatini ügyvédek és az öreg Müller, a vádlott apja, aki szüntelenül hazudik. Az öreg folytonos ellentmondásokba keveredik.

Az első tanu ma Reichl Nándor 50 éves kereskedő, vallomása a vagyoni viszonyokra terjed ki, miután Jellmann földeket vett, de a tulajdonképeni vevők Lincz és Schuller volt. Vallomása nem jár az ügy felvilágosításához. Utóbb megesküszik.

Németh Béla 33 éves szolgabíró.

Elnök: A Müller család vagyoni viszonyaira nézve, mit tud?

Tanu: Müller feleséje volt Jellmannnak 80 holdra. Amikor meghasonlás még nem történt, az apa kezelte a földet. E feleséje földön megjelentek a fiúk és az apa tiltakozása dacára elhordták a termést. E föld miatt támadt a veszekedés Müller családjában. Az öreg Müller elpanaszolta Jellmannnak. A jegyző keveset törődött gazdaságával, mindent a feleséje kezelte, a kandléi föld vitássá vált. Volt helyszíni tárgyalás és én azon voltam jelen. Jellmann lopás miatt tett feljelentést a fiúk ellen. Én kikaróztam az egész földet és 8 holdat vitásnak mondtam ki és a bíróság elé utasítottam.

Tanácsoltam neki, hogy zárgondnokkal kezeltesse a földet. Közben történt az eset. Jellmann állította, hogy a föld az övé — a fiúk, hogy az övék.

Ez a 8 hold — mondtotta Jellmann — nem tartozik az ő birtokához azelőtt Mülleré volt. De az ő birtoka belenyúlt és beleillett és ő kivánta azt — és vett a Müllernek helyette 30 hold kisebb értékű földet. Ezt az öreg Müller is vallotta. Ez valamikor Pfeiffer-féle vagyon volt, de az öreg ezt tagadta.

Müller behivatik. 55 éves földmives.

Elnök: Akar vallani?

Tanu: Igen.

Elnök: A Kandléba van 8 hold föld — amire tavaly künn voltak tárgyalni — amiről a fiúk elvitték a termést, ki-e volt e föld?

Tanu: Feleségemé.

Elnök: Hát miért cserélte ezt ön el?

Tanu: A Jellmann magára iratta a 8 holdat — mondtotta ne áruljam el az igaz tényállást és mondjam azt, hogy ő vette e földet. 7 év múlva tudtam meg, hogy minden Jellmannra van írva, 1000 frtot akart adni, hogy ne áruljam el később vissza váltja. Én mondtam: könnyű neked adni — neked még több pénz van!

Elnök: Miért ment bele e hamisságba?

Tanu: Muszáj volt, én biztam benne, nem hittem, hogy becsap. Én kívántam, hogy közösen legyen!

Német: Jellmann mondtotta, hogy Müller neki sokkal tartozik és ezzel okolta meg, hogy magára iratta Müller ingatlanait, hogy biztossítsa magát. Müller istennek tartotta Jellmann, az ő jóvoltából élt és mindent neki köszönhetett.

Elnök (Müllerhez): Furcsa ember ön, a saját fiai ellen szövetkezik huncutságra idegen emberrel?

Tanu: Én arra nem gondoltam. Én nem tudtam, hogy ő olyan ember. Én gyermekkorától ismertem őt.

Elnök: Hiszen ma is peres a 8 hold föld és lehet, hogy Jellmannnak lesz igaza, ön nem tudhatja és ön mégis belemenne a huncutságba?

Tanu: Ő mondtotta, fizet 1000 frtot és akkor majd átírja reám a 8 holdat. Pedig a saját nevére iratta.

Elnök: Ez huncutság és ön a nagy huncut, hogy ön saját családjá ellen így tett.

Müller: Jellmann köteles lett volna reám és feleségemre iratni mindent.

Elnök: Mért takargatta e huncutságot és mért egyezett bele még a tárgyalásnál is?

Müller: Mért ő rávett, hogy így tegyek, majd ő visszaadja.

Elnök: Önt beismerése alapján megbizhatatlan embernek tartom, mert idegen embereket saját családjá ellen használt fel. Mért nem leplezte le Jellmann idejében? Mért forgatja most a dolgot, mikor nem tud a szeme közé nézni!

Tanu: Mért ő engemet biztatott, áztatott; én hittem neki.

Elnök: Hát Jellmann kedvesebb volt mint az ön családja?

Tanu: Ő azt mondtotta, hogy nekem jót tesz, én 30 éve ismertem, hittem neki — azt is, hogy nem ő követte el a hibát a telekkönyvben — és ezt ne áruljam el.

Elnök: Ön hazudik! Önnek fájt a foga az 1000 frtra és a földre!

Tanu: Én nem akartam azt, hiszen az mindig az én birtokomban volt.

Elnök: Mikor Jellmann élt, ön a családja ellen cselekedett Jellmann kedvéért; most, hogy nem tud az ön ravasz szemei közé nézni, most ön ezt letagadja. Holott tudva van, hogy ön földéhes és nem egy könnyen ad át ilyen dolgot senkinek. Tette-e ön azt a nyilatkozatot a tárgyaláson, hogy amim van, mind Jellmannnak köszönhetem?

Tanu: Igen, mert ő könyörgött, hogy segítsen őt.

Elnök: Hát Jellmann állította önt tényleg talpra?

Tanu: Még fiatal volt, jó volt hozzám, de később ellenem dolgozott, — Jellmannak nem köszönhetem, hogy talpra állottam, oh nem!

Elnök: De ön mondtotta a tárgyalásnál azt; ismét hazudik.

Tanu: Mért Jellmann mondtotta, hogy ez segít nekem és kért is erre.

Német: Előtte mondtotta Müller, hogy ő Jellmann nélkül nem élhet, ha agyonlövök is a fiai, midőn békéltettem őket.

Tanu: Ez nem igaz.

Elnök: Iszákos?

Tanu: Néha — sokszor előjön.

Elnök: Verték a fiai?

Tanu: Nem, csak egyszer, mikor a házból ki kellett menni nekik.

Elnök: Hiszen Mészöly ur mondtotta, hogy ön sokszor panaszkodott neki bekötött tejjel.

Tanu: Én nem voltam Mészölynél soha.

Ügyész: Jellmann halála után kijelentette-e ön azt, hogy e 8 hold Jellmanné — igaz-e ez?

Tanu: 8 hold — ezt mondtam, de a feleségemé és az enyém!

Elnök: Ugyilátszik önökkel szemben mindenki hazudik, csak ön mond igazat.

Tanu: A többiek nem tudják az esetet, én nem beszéltem Jellmannról.

Védő: Tudta-e azt, hogy Jellmann a földet 6 év előtt állítólag Ertel kötött de hamis szerződés alapján iratta magára.

Tanu: Tudtam ezt és azért kért, hogy ne áruljam el.

Csernus esküdt: Hogy van az, hogy ön annyira bizalommal volt Jellmann iránt, holott az mindig csak ígérte az elszámolást és soha nem számolt.

Tanu: Én mindig biztam benne addig, amíg be nem csapott.

Elnök: Igaz-e, hogy a 8 hold föld tavaszig mindig felesen volt?

Tanu: Ő soha nem kapott tőlem semmit, csak a múlt évben igényelte a felét.

Német; Nem áll, van reá Bádler Antal, Schuller tanuk, akik tudják, hogy mindig felét kapta Jellmann.

Stadelmann Jakab, 55 éves apatini földmives.

Elnök: Tud-e ön arról a 8 holdról, amire Jellmann tulajdonjogot formált, de Müllerék birtokában volt.

Tanu: Ami a Raichltől származik föld, arról tudok. Raichlhez küldött a jegyző, hogy vegyük meg számára a földet. De Raichl Jellmann nem akarta elismerni. A föld rátámban volt üzetendő. Hogy kinek a birtokába

került, tényleg nem tudom, annyit tudok, hogy Müllerék használták.

Elnök: (Müllerhez.) Volt még a Raichl földön kívül más földjük is ott?

Müller: Igen, egy darab, ami a községé volt, azt Pfeifer vette meg tőle. Még 70 hold földet is vettem ott. Volt köztünk feles gazdaság.

Védő: Nem volt Jellmann csak Strómann?

Tanu: Nem tudom. (Megesküszik.)

Báder Antal 44 éves, rendőr.

Elnök: Van e Jellmannak 8 hold földje a Kandléban?

Tanu: Igen. Müller mondtotta, hogy feleséje volt a jegyzőnek.

Müllerrel szembeállítva mondja ezt neki.

Müller: Csak abban az évben mondtam.

Rendőr: 17 éven át mondtotta ezt nekem, nemcsak abban az évben.

Müller: Én is mondtam, abban az évben.

Elnök: Ön mindig ezt állította, nemcsak abban az évben.

Tanu: Nem tudom, mondtam, de nem tudom (zavarban van).

Elnök: Miért hazudott? hiszen e tanu mondja, hogy ön már évek óta az.

Tanu: Igen mondtam, hogy a fele a jegyzőjé, de csak most. De a 8 holdat nem mondtam.

(Nagy zavarban van, a rendőr szembe mondja, hogy az összes földre mondtotta, hogy feleséje).

Tanu: Én sohasem beszéltem a 8 holdról.

Mundveil János 45 éves földmives. A földre nézve hallottam, hogy a termést nem felezte el Müller a jegyzővel 1893-ig. Azután nem tudom — a tanu gondnokság alá van helyezve, jelentéktelen vallomás.

Patin Henrik 49 éves, földmives, jelentéktelen tanu.

Geiszer György kisbíró, tudja, hogy Jellmann és Müller jók voltak egymással. Jellmann támogatta a családot. Ismerte Jellmann földjeit, Müller felezte a termést. — Müllerrel szembeállították.

Kromer Gáspár 34 éves, Jellmann vagyoni viszonyairól jelzi, hogy ő háztelket vett Jellmanntól és kialkudta, hogy ha tehermentes, kifizeti. Jellmann beküldte őt Zomborba a telekkönyvbe. Ő kifizette a vételárt. A szerződésen Jellmann volt aláírva.

Baumann Miklós 59 éves földmives. Vallomása csak arra irányul, hogy a vádlott már egy tüzeset alkalmával is akart a jegyző ellen támadást intézni. Megemlíti továbbá, hogy az öreg Müller Jellmannal az ellene megindított vizsgálat előtt vesztett össze és akkor hallotta, hogy az öreg a fiaival is kibékült.

Matheisz József együtt volt Sibri Terézrel abban a házban, ahol vádlott úgy nyilatkozott, hogy Jellmann agyonlővi, de ő ezt ellentétben Sibri Terézrel, nem hallotta. Sibri Teréz megesküszik tett vallomásaira.

Dr. Zsubory József apatini ügyvéd a Müller és Jellmann viszonyra úgy nyilatkozik, hogy Müllerék, az egész család jó viszonyban voltak Jellmannékkal. Jellmann ellen egy érdekcsoport, mely háromnegyedrészen parasztközből, egynegyedrészen odaváló honorátiorközből állott, dolgozott. E csoport gyűlölte Jellmann és mindenáron tönkre akarta őt tenni. Gyűlölték a jegyzőt, feljelentették ahol csak birták és üldözték. Minden panasznál a Müller fiúk voltak a főpanaszosok. Müllerné és a két fiu tett feljelentéseket Jellmann ellen. Amíg Jellmann élt, nem nyertek azonban e feljelentésekből származó ügyek befejezést. Adott be egy ügyben a jegyző ellen „hivatalos hatalommal való visszaélés miatt” feljelentést maga a vádlott is, mert amikor őt a szolgabíró elzárással büntette, Jellmann nem szenvedtette el vele a büntetést. Az apa is el volt ítélve elzárásra, azt sem hajtatta végre Jellmann. Szóval Jellmann mindenben pártolta a családot és azok ezt úgy hálálták meg, hogy üldözték őt. Láttam azonban, hogy azok piszkálták a fiukat, akik Jellmann gyűlölték. Sőt engemet is fenyegettek, amiért a Jellmann családot védtem. Azt Jellmann is mondtotta egy ízben: „Biztatják a fiukat ellenem.” A vádlott az egy említett esetet kivéve, azonban nem szerepelt

a feljelentésekben. A 8 hold kandli földet illetőleg Jellmann azt mondta nekem, hogy az az övé. Én láttam e területet. Miután a föld később vitássá vált, én azt tanácsoltam, folyassanak rendes polgári pert. Az öreg Müller künn lakott egy kis kunyhóban a feles földön, mert a fiai a másik házból kiverték.

Elnök elrendeli az öreg Müller behivatását és dr. Zsibory szembe mondja vallomását.

Elnök: Lássá ön a doktor urnak is ki nyilatkozta, hogy a 8 hold föld Jellmanné — „a Józsié”!

Müller (zavarban van): Azt mondtam, hogy az övé, de a jegyző mondta réám iratja, (zavarosan felel) mert a jegyző mondta, hogy mondjam így.

Elnök: De hiszen akkor már Jellmann meghalt. (Müllert kiküldi.)

Dr. Zsibory: A 8 hold jelenleg is per alatt áll, a kereset azonban Jellmann halála előtt lett beadva, de nem lett befejezve s így az örökösök vannak perben.

Védő: Tudja-e dr. ur, hány feljelentés volt Jellmann ellen?

Tanu: Nem tudom.

Ezután védő és tanu között hosszabb ideig tartó ügyvédi eszmecsere következett, melynek végével tanu folytatja az elnök kérdéseire:

A Jellmann ellenségei intelligens uri emberek voltak. A 8 holdról, eredetéről nem tudok semmit, mert a család sem tud arról, nem tudom biztosan, hogy került az Jellmann birtokába.

Védő: A periratban milyen címet adtak e föld megszerzésének?

Tanu: Csak annyit, hogy az Jellmanné, egyebet nem bizonyíthatunk, de ragaszkodtunk ahhoz, hogy e föld Jellmann nevére van telekkönyveztve. A család nem tud kompetens adatokat e földre nézve, mert az elhunytak ügyeit nem ismerte. Mi csak a valóságban létező tényállásra hivatkoztunk.

Tanu vallomásaira meghiteltetik, mi ellen a védő semmiséget jelent be.

A bizonyítás első csoportja ezzel befejeztetett és az esküdtsek ezután áttért a jogviszony aktaszertű bebizonyítására.

Elnök: 1878-ban Müller (vádolt) anyja vett a kincstártól bérbe 89 hold földet, de már az év júniusában nem tudták megfizetni a bérletösszeget és ezért a kincstár Mülleréket a bérletből kihelyezte. A Müller család ekkor 3255 frrtal maradt adósa és ezért a kincstár ellenük ezen összeg és kamatai ellen kártalanítási pert indított. E per befejeztetvén, Müllerék a fenti összeg lefizetésére lettek kötelezve és e követelés a Müllerék házára be lett kebelezve. E házra Müller József, a vádolt apja egy szép napon önkéntesen árverést kért és midőn az folyamatba tétetett, megvette azt Jellmann jegyző 1345 frrtért és nyomban kifizetett 950 frrt készpénzben. A kincstár, miután neki 3255 frrt volt a követelése, nagyon természetesen nem nyert kielégítést és ezért lefoglalta Müllerék ingóságait. Ekkor előállt Jellmann és h a m i s b i z o n y i t v á n y n a l igazolta, hogy Müllerék az ő eselédei és igénypert indított a kincstár által lefoglalt ingóságok ellen. Jellmann ezután tett a kincstárnak egy ajánlatot, hogy később ő fog fizetni. Később azonban arra kérte a kincstárt, hogy a Mülleréket ne tegye tönkre és engedje el a tartozást a „szegényeknek”. Ezt a kincstár elfogadta és az apatini erdőhivatal mint a kincstár képviselője jelentést tett erről a kincstári ügyésznek és a miniszteriumnak.

Különbö a jegyző fel is fogja olvasni a a jelentéseket (Dömötör dr. jegyző felolvassa a jelentéseket).

Elnök folytatja: Jellmann 810 frrt birói letétbe is helyezett fedezetül. Ez mind 1893-ban történt, a jelentéseket mind az erdőhivatal tette és az lett a foganatjuk, hogy a kincstár, miután Jellmann azt kérte, engedjék el Mülleréknek a tartozás — azt el is engedte s csak a kamatok és a perköltség megfizetésére ítélte. Jellmann tehát becsapta a kincstárt — de célt ért.

Balázs Vince 73 éves kir. főerdőmester ezután a házra és az ingóságra vonatkozólag hallgattatik ki. Tanu előadja: hogy az említett bérletgyőről kifolyólag a kincstár nagyon megkárosult. „A mikor Müllerék el lettek marasz-

talva, Jellmann szüntelen a nyakamra járt azért, hogy én eszközöljem ki, hogy a kincstár engedje el nekik e követelést. Miután Jellmann adatai szerint Müllerék tönkre mentek volna, ha a kincstár behajtja követelését, én engedtem Jellmann folytonos kérelmeinek és pártoltam kérvényüket. Ennek alapján engedte el a kincstár a főkövetelést és csak a kamatok és a perköltség kiegyenlítését követelte. Határozottan állítom, hogy Jellmann megmentette a Mülleréket. A követelt 500 frrt is Jellmann fizette ki. Mikor az megtörtént, Müllerék eljöttek hozzám és nekem kezét csókolva köszönték meg közbenjárásomat. Ekkor figyelmeztettem a fiukat, akik ellen sok volt az erdőkihágási panasz, hogy többet ne lopjanak és ne legyenek orvadások.

Védő: A vádolt is volt orvadás?

Tanu: A vádoltat nem ismertem, csak fivérért, de gondolom ez is el volt már ítélve. Azt is hallottam, hogy a birságokat Jellmann fizette ki helyettük, — de ezt csak hallottam.

Tessényi Albert, 56 éves, apatini ügyvéd.

„A Müller család bérlet a kincstártól ingatlant, ezt tudom. A peres ügyben én csináltam Mülleréknek a kérvényt az elengedésért, mert Jellmann felszólított erre. Jellmann és Müllerék közötti viszonyra én úgy tudom, hogy az öreg Müller felesé volt Jellmannnak. Ha Jellmann nem segíti ki őket, úgy teljesen tönkre mennek.”

Elnök: De hát miért volt Jellmann oly különösen nagylelkű Müllerékkal?

Tanu: Szerintem azért, mert mikor Jellmann még szegény volt, Mülleréknél élt és azok segítézték.

Védő: Igaz-e, hogy abban a peres ügyben egy vagyontalansági bizonyítvány is lett csatolva?

Tanu: Most már nem emlékszem a körülményre. A jelenleg árverés alá kerülő Müller féle ház Jellmanné volt valamikor és igaz, hogy azt meg is terhelte 40000 koronával. Müllerék még tartoznak 18000 koronával. A földről azt tudom, hogy 4 holdat elcseréltek, a Kandlé-féle dülő azonban nem volt rendezve.

Védő: Igaz-e, hogy Jellmann azt tanácsolta, hogy írják a vagyont Müllernére, mert az öreg iszákos volt?

Tanu: Igen, mert biztosítani akarta a családot és a fél vagyont az asszonyra lett írva.

Védő: De hiszen Jellmann ugyanakkor egy bizonyítványt állított ki, hogy Müller józan eszű, derék ember?

Tanu: Hogy ő miért és hogyan állított ki bizonyítványt, azt nem tudom. De azt tudom, hogy a fiuk nagyon rosszul bántak az öreggel, sőt meg akarták fojtani.

Védő: De ön mint ügyvéd helyesnek találja azt, hogy ily bizonyítványt ad?

Tanu: Én védő voltam és kötelességem volt az ügyet védeni. Én meg voltam győződve, hogy iszákos, de tudtam azt is, hogy helyes, ha így történik.

Az öreg Müller lesz erre behiva.

Elnök: Ön azt vallotta, hogy önnek maradt volna azért 1000—1200 forintja, ha a kincstár minden ingóját és ingatlanát elvette volna, továbbá vallotta, hogy vagyona 10000 frrt ért, miért nem fizette ki tehát békésen úgy mint helyes, a kincstárt?

Müller: Én mindent kifizettem, csak a különbözetet nem.

Elnök: Hát miért mondotta: ha kifizettem volna nem maradt volna 1200 forintom.

Müller: (Zavarban.) Én nem bírtam mind kifizetni, . . . azt hittem másként is kimászok.

Elnök: Ezt a kimásztást Jellmann csinálta.

Müller: Ó és Tessényi.

Elnök: És érzett ön ezért hálát Jellmann iránt?

Müller: Igen, én mindig jó voltam hozzá.

Elnök: Ön kezét csókolt Balázs urnak, hát milyen benyomása volt Jellmann iránt?

Müller: Én megköszöntem neki is, hiszen az utolsó pillanatig — örüig jók voltunk.

Elnök: Miért kért ön árverést és ki vette meg házat?

Müller: Mert jónak láttam és Jellmann vette meg.

Elnök: Mily egyezséget kötöttek önök, midőn ő megvette házat?

Müller: Ő azt mondotta, hogy gyermekeim részére veszi azt meg.

Elnök: De ki adta a pénzt?

Müller: Én adtam.

Elnök: De Jellmannnak is volt 900 frrt követelése e házon.

Müller: Ezt betáblázva hagyta, különben ő is tartozott nekem azután.

Elnök: Irásba vették azt, hogy a jegyző az ön gyermekei részére veszi a házat?

Müller: Nem.

Elnök: Miért adta el önkéntes árverésen a házat: hogy megmentse a kincstártól vagy más valakitől?

Müller: Én sohasem akartam a kincstárt károsítani. Azért adtam el, hogy a 4000 frrt ne kelljen megfizetni. (Derültség.)

Elnök: Hát mivel károsította meg önt Jellmann, ha 4000 forintját megmentette?

Müller: Akkor nem károsított, csak az utolsó időben.

Elnök: Most is Jellmann nevére van a ház?

Müller: Nem tudom!

Elnök: Hiszen per alatt van, ki az ön ügyvédje és mikor bizta meg?

Müller: dr. Kék. Most biztam meg, nem a halála előtt!

Elnök: Jó volt ön Kékkel Jellmann halála előtt is?

Müller: Mindig, úgy mint más emberrel.

Elnök: Ki világosította fel a jogviszonyról önt?

Müller: Én magam.

Elnök: Mért nem akarta Jellmann önnek idejében visszaadni a házat?

Müller: Ő mindig ígérte és biztatott, hogy majd ha a vizsgálatnak vége lesz!

Elnök: Mit ért a ház?

Müller: 2480 forintot.

Elnök: Önnek megmentette Jellmann azt a summát, ön hálás is volt neki ezért, — de miért nem gondoskodott ön, mint gondos apa 1892—93 óta, hogy Jellmann az ön gyermekeire irassa, nem gondolt ön arra, hogy Jellmann megtartja magának, vagy nem szolgált a ház az ön Jellmannali tartozásának fedezésére?

Müller: De igen, erre gondoltam!

Elnök: Hát miért ravaszodik?

Müller: Nem ravaszodom, őszintén beszélek. (Derültség.)

Elnök: Arra feleljen: Nem tartozott ön Jellmannnak és nem-e a ház szolgált fedezetül?

Müller: A jegyző kölcsön vett az én nevemre az árvtárból 1500 frrt. Én ebbe beleegyeztem akkor. Jellmann többször kijelentette, hogy én neki egy fillérrel sem tartozom és amint vége a vizsgálatnak, rám iratja a házat.

Elnök: De van ám egy számadás, hogy ön tartozott neki és még most is 2329 frrtal 1896-ból. Ön alá van írva, itt a számadás, amelyen ön kötelezi magát kerek összegben 2000 frrt visszafizetni. Itt van az aláírása, nézze!

Tanu (hosszasan nézi, tanakodik): Igen, ez az én aláírásom, de a tételek akkor nem voltak beleírva. (Óriási derültség.) Üres volt a papír.

Elnök: A ház ért 5000 frrt. Itt be van bizonyítva, hogy ön Jellmannnak 2000 frrtal tartozott. Tehát Jellmann követelt öntől és meg van magyarázva, miért nem adott önnek szerződést és miért nem iratta önre a házat. De milyen követelése van önnek?

Müller: 500 frrt a Bäder-féle földről, 500 frrt a Kumann-földről, összesen 1000 frrt. Azután még 400 frrtért tehének, bika, 1400—1479 forint a követelése.

Elnök: Birja azt ön bizonyítani is, hogy ezek jogos követelések?

Müller: Tanum, irásom nincs, mert én bíztam benne.

Ügyész: Melyik évben adta el a dolgokat?

Müller: 4 év előtt.

Védő: Elszámolt ön Jellmannal és hogy?

Müller: Ő kifizette az én adósságaimat a vömnél, a takarékpénztárnál stb.

Elnök: Jól számolta azt a Kumann-féle pénzt?

Müller: 500 forinttal maradt adós.

Elnök: Ez az összeszámolás hamisítvány?

Müller: Erre nem volt semmi írva — hamis!

Az elnök egyenkint felolvassa a tételeket.
Müller: Nem tudok ezekről.
Védő: Mikor az ön szállása leégett, ki vette fel a biztosítást?
Müller: Fiaim!
Ügyész: Ki kapta a Kromer pénzt?
Müller: Jellmann!
Ügyész: Elszámolt?
Müller: Nem.
Ügyész: Konstatálom, hogy a tanu eskönyösen nem mond igazat.
Oblát esküdt: Ön Kék drt bizta meg a halála után, de a halál előtt is jó volt vele, — miért nem panaszkodott annak a halála előtt, miért csak utána?
Müller: Mert Jellmann engemet biztatott mindig!
Elnök: Barátok voltak Kék és Jellmann?
Müller: Nem tudom; csak hallottam, hogy ellenségek voltak.
A tárgyalás folyik.

H i r e k.

A szerb királyi család meggyilkolása. Rémes hír terjedt el tegnapi reggel városunkban, hogy Sándor szerb királyt és feleségét, Drága királynőt a szerdáról csütörtökre virradó éjszakán a katonaság legyilkolta. A királyi tragédiáról a következőket olvassuk a fővárosi lapokban: Ma éjjel Sándor szerb királyt, Drága királynőt a katonaság legyilkolta. Karagyorgyevits Pétert kikiáltották Szerbia királyának. Ezenkívül megölték Lunyeviczát, a királyné fivérét, Czinczár-Markovits tábornok hadügyminisztert, továbbá a király két hadsegédét. A király éjjelkor épen minisztertanácsot tartott, mikor az összeesküvők, akik katonák voltak, berontottak a palotába és végrehajtották gyilkos tervüket. Lunyevicza hadnagy, a királynő fivére menekülni akart, de sorsát ő sem kerülhette el, mert egy gyilkos golyó leterítette. Az összeesküvők azután az egész palotaőrseget meggyilkolták és Karagyorgyevits Péter herceget királylányá kiáltották ki. Karagyorgyevits Péter, az új király, bevonult Belgrádba és átvette az uralkodást. Nyomban megalakította az új kormányt, tagjai egytől-egyig a radikális párt vezéreiből.

Személyi hír. Platz Bonifác a szegedi tankerület kir. főigazgatója szerdán városunkba érkezett és a főgimnáziumban folyó érettségi vizsgákon elnököl.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter Márton László zentai és Recskó János törökbecsei járásbírói irnokokat kölcsönösen athelyezte.

Iparkiállítás. A zombori iparkiállítás nagybizottsága szerdán délután 6 órakor a városbába dísztermében ülést tartott dr. Balogh Ernő kiállítási elnök elnöklése alatt. A gyűlés egyedüli tárgya dr. Balogh Ernő elnök bejelentése volt, melylyel tudatta, hogy városunk törvényhatósági bizottsága a kiállítás helyéül a park melletti földterületet engedte át. Az ülés Spitzer Sándor, Teltsch Gáspár, Falcione Gusztáv, Novákovits Izidor, Prokópy Imre és Vértesi Károly hozzászólása után a város közgyűlési határozatát köszönettel egyhangulag elfogadta.

Ügyvédi majális. A zombori ügyvéd egyesület folyó hó 13-án a városi parkban majális rendez, melyre az egyesület tagjait és vendégeket is szívesen lát. Vacsora à la carte — utána tánc. Kezdeté 6 órakor. Az egyesület elnöke Vértesi Károly, jegyzője dr. Pataj Sándor.

Érettségi vizsga a kir. főgimnáziumban. A zombori kir. főgimnáziumban az érettségi vizsgák a mai napon kezdődnek.

Az iparos dalárda juniálisa. A zombori iparos dalárda holnap, vasárnap tartja juniálisát a Sikara erdőben. A juniális iránt, mely pompás mulatságnak ígérkezik, általános az érdeklődés.

Ürnapja. A nagyhét fájdalmas emlékei között az anyaszentegyház nem akarja nyilvánítani örömét, melyet az Oltáriszentség szerzése megkövetel, azért Ünnapján ünnepli az utolsó vacsora csodálatos titkát és ezen szent ünnep a kenyér színe alatt jelenlevő és közöttük lakozó Üdvözítő szent testének és vérének, istenségének és emberségének van szentelve. Mely áhitattal és hitbuzgósággal szentelte meg városunk hitfi közönsége is az Ür szent napját és az oltáriszentség emlékezetét.

Igazán kár, hogy ennek a szép vallásos emlékünneppnek külső fényét, pompáját elrontotta a borongós és szakadó eső és ezért a vallásos hívők a szívekből égbeszálló imákkal áldották az Üdvözítőt és szentelték meg szent emlékezetét. A plébániatemplom ünnepi díszben ragyogott, zöld galyakkal, lombokkal és virágokkal dusan díszítve. Oriási nagy közönség jelent meg az ünnepi szentmisén, melyet Fejér Gyula apát-plébános fényes apáti ornatibusban Agatits Boldizsár, Palz Jakab és Kanyó Tamás káplánok segédletével mutatott be a Mindenszenteknek.

Az evangélium felolvasása után megindult a körmenet, a díszes baldachin alatt Fejér Gyula apát-plébános kezében az oltári szentséggel, mellette a káplánok, a baldachin égi gyertyákat tartó polgárok és díszbeöltözött vármegyei és városi hajduk vették körül. A baldachin után nyomban Latinovits Pál főispán, Vojnits István főjegyző, Pribil Ernő főügyész és a vármegyei tisztikar több tagja, a városi tisztikar Dekker Pál h. polgármester vezetése alatt. Ott volt a közös hadsereg és a honvédtisztikar több tagja. Zászlók alatt vonultak fel a rózsafüzér egyesület fehér ruhába öltözött leánykák, az elemi iskola növendékei, kik hangosan imádkoztak, a nőzárda növendékei és a zombori ipartestület.

Harangok zúgása, énekek zengése közt vonult a körmenet a városbába kapuja alatt levő virágokkal, lombokkal díszített kápolnába. Innen a körmenet a Tarczyay féle házba vonult, mely már évtizedek óta szolgál e szent célra és egy igazán szép vallásos tette a köztestületben álló családnak. Innen a körmenet szakadó esőben a Szent János kápolnába ment, mely fényben ragyogott és igen sok virágkoszoru illatozott.

Végül a nőzárda lépcsőházában nagy fényvel és pompával, egész virágözönnel elborított kápolnába vonult a körmenet. Gyönyörű ének orgonakisérettel hangzott föl és nagyban emelte a hívők áhitatát. Innen a körmenet a templomba vonult, hol az ünnepi szentmise véget ért.

Óvónői vizsgák. A zombori óvónők képző intézetben megtartott képesítő vizsgán a következők nyertek oklevelet: Heinecz Viktória, Heicz Hermina, Heicz Jozefin, Dömötör Irén, Dely Viktor, Baum Stefi, Szommer Etelka, Fejérváry Aranka, Ladoczky Berta, Tamásy Ágnes, Gräf Ilonka, Gutye Stefi, Kulits Vilma, Szentgyörgyi Ilonka, Szeitz Anna, Haraszthy Edit, Jelasits Miléva, Kumánovits Zórka, Pandurovics Vukoszava, Mikovits Angela, Korbay Krisztina, Sztoics Katica, Szalay Margit.

Iskolások majálisa. Szerdán volt a zombori róm. kath. elemi iskolák növendékeinek szokásos majálisa a Sikara erdőben. A zöld, lombos, árnyas erdőt vidám gyereksereg éneke és játéka verte fel és a nagy számú közönség igazán gyönyörködött a vidám mulatságban. Volt ének, szavalat és játék, a mi a derék tanítói kar szorgalmát dicséri. A késő esti óráig volt hangos az erdő és a közönség egy jól és vidáman eltöltött mulatság emlékével távozott.

Koronázási emlékünnepe. A kátyi közs. magyar-nemetajku elemi iskola tantesztülete szép ünnepélyt rendezett növendékeivel június 8-án, őfelsége megkoronázásának emlékére. A nemetajku gyermekek közül 12-en igen talpraesetten adtak elő magyaryelvű hazafias s alkalmi verseket. A tantesztület két tagja szép beszéd kíséretében méltatta a nap jelentőségét. Nem kevésbé megragadók voltak a tisztán előadott gyermekdalok, a Himnusz az ünnep elején, a végén pedig a Szózatot énekelték. Az egész ünnepség igen fölemelő és sikertült volt.

Érettségi vizsga a felső kereskedelmi iskolában. A zombori felső kereskedelmi iskolában folyó hó 8., 9. és 10-én volt az érettségi vizsga. A vallás- és közoktatástügyi miniszter részéről dr. Kunos Ignác, a m. kir. keleti akadémia igazgatója, a kereskedelemügyi miniszter részéről Kulinyi Zsigmond a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára, a Szegedi Napló főszerkesztője mint miniszteri biztosok voltak jelen. Az érettségi vizsgára 29 tanuló jelentkezett, ezekből 2 egy tantárgyból, 1 két tantárgyból nem felelt meg és javító vizsgálatra utasított. Megfelelt és jól megfelelt összesen 24, jelesen kettő, névszerint Oszterreicher Aladár és Kövesdy Pál. Az eredmény igen szép és a miniszteri biztosok legnagyobb elismeréstket fejezték ki a derék tanári karuknak. Az érettségi vizsga iránt városunkban nagy érdeklődés mutatkozott. Jelen volt a város részéről Dekker Pál h. polgármester, Gyurisits György főjegyző, a főgimnáziumi tanári kar, Kozma László, dr. Grünner Samu, dr. Drakulits Pál, id. Heindlhofer Róbert, Vértesi Károly és még több érdeklődő. A zombori takarékpénztár 5000 koronás alapítványának kamatait Oszterreicher Aladár kapta meg. A felső kereskedelmi iskola, mely 15 éven át áldásosan működik a nemzeti kultúra terén, ezen szép eredménnyel zárta be a tizenötödik évet.

Színházi hír. Balla Kálmán a délvidéki szini szövetség igazgatója szerdán városunkba érkezett és megnézte a színházat és ő is azon tapasztalatra jutott, hogy színházunkban újabb díszletek és butorok beszerzése okvetlenül szükséges és azok a nyár folyamán be is szereztetnek sőt lehetséges, hogy egyuttal némi átalakítások is történnek.

Eisenhut Ferenc hagyatéka. Az országos képzőművészeti társulat arról értesült, hogy Eisenhut Ferenc hazánkia nagy szegénységben hunyt el. Érintkezésbe lépett ezért az elhunyt művész özvegyével, hogy a festőművész hagyatékában levő képeket Budapesten a múcsarnokban kiállíthassa. A befolyó jövedelmet az özvegynek juttatják. A kiállítás októberben lesz.

Lelkészválasztás. Kucuráról írják lapunknak: A községünkben Stur Károly halálával turesedésbe jött ág. ev. lelkészi állásra Petri Károly ujsóóvéi lelkész és Kiss Gyula óverbázi jegyző, egyházmegyei főjegyző elnöklése alatt megtartott választási ülésén Muhl Sándor kucurai h. lelkészt egyhangulag megválasztották.

A titeli járásköri tanítóegyesület tavaszi közgyűlését Titelen folyó évi június hó 3-án tartotta meg. A gyűlés folyamán özv. Krautschneider Károlyné áll. óvónő mintafoglalkozást tartott, utána Zitta János elnök, titeli áll. el. isk. tanító magasaróptú megnyitó beszédet tartott, amelyen a hazaszeretet mint aranyfonál húzódott végig. Hoffmann Ferenc főjegyző, kátyi tanító felolvasása „A kivándorlásról” nagy tetszést aratott. Popov Bogdán titeli áll. tanító előterjesztette ezután a M. O. T. O. B. elnökségének — e lapokban is ismertetett — javaslatait az ország összes tanítóóságának fizetésrendezése ügyében. A járáskör egyhangulag mind magáévá teszi a határozati javaslatot. Ezek után még folyó ügyek voltak napirenden.

Az országos polgári iskolai egyesület Bács-Bodrog megyei köre folyó évi június 1-én tartotta rendes közgyűlését Okanizsán. A vidékről érkezett kartársakat május 31-én ünnepélyesen fogadták a vasutnál és uri házaknál elszállásolták. Este 8 órakor ismerkedési estély volt, melyen, hogy a hasznost a kellemessel kapcsolják össze, az ifjabbak még táncra is kerekedtek. A vidéki tanárok a község vendégei voltak. — A közgyűlés június 1-én d. e. 9 órakor kezdődött, melyet rövid választmányi ülés előzött meg. A közgyűlést Pisztora József elnök, óbecsei igazgató, beszéddel nyitotta meg, melyben rámutatott az egyesülésben rejlő erőre és az egyesület által már eddig is elért eredményeket mutatta ki. Utána Nagy József köri titkár olvasta fel a lefolyt évről szóló jelentést. Ezután Szappanos Béla okanizsai polgáriskolai rajztanár olvasta fel nagy gondalal készített

"A rajztanítás némely fontos kérdéséről" című dolgozatát. Bár a felolvasás kissé hosszúra nyúlt, de mivel sok aranyigazságot rejtett magában, a felolvasó dicséretére legyen mondván, mindvégig lekötötte a szakemberek figyelmét. A gyűlés vitatétele volt a polgári fiúiskolák tanterv módosítása, melyet Kellner Fülöp újvidéki tanár adott elő. Rövid vita után a közgyűlés hozzájárult az előadó előterjesztéséhez. Gyönyörű volt Nagy József újvidéki tanárnak Király Pálról tartott felolvasása, melyben nagy szeretettel emlékezik meg a jeles pedagógiumi tanárról. Felolvasó a boldogultnak tetteiből, észrevételeiből, megjegyzéseiből és alkalmi mondásaiából állította össze sikerült felolvasását. Végül a pénztáros jelentése, a jövő évi költségvetés és az elők néhány előterjesztése zárta be a gyűlést. Délután 1 órakor 63 terítékű társas ebéd volt, melyen részt vett a község intelligenciájának nagyrésze. Ebédnél pohárköszöntőt mondtak Pisztor József, Kellner Fülöp, Popovits György, Katona Sándor, Nagy József, Szvitek Gyula és Z. Zorkóczy Lajos.

Értesítés. A kalocsai érseki papnevelő intézetekbe az idén fölveendő ifjak vizsgálata Kalocsán június 1-én fog megtartatni. A felvételre jelentkezhetnek oly ifjak, kik a gimnázium IV—VIII. osztályában jeles előmenetelt tanúsítanak, az egyházi pályára hivatást éreznek, feddhetlen erkölcsi magaviselettel és ép egészséggel bírnak. A pályázni óhajtok ebbeli szándékukat június hó 15-ig beterjesztendő keresztlevéllel, időközi iskolai értesítővel s orvosi bizonyítvánnyal felszerelendő folyamodványukban, illetőségi helyük jelzése mellett, előzetesen jelentsék be s ha e kérvényükre tagadó választ nem kapnak, a tanév végén nyerendő iskolai bizonyítvánnyal ellátva, június 30-án az érseki hivatalban személyesen jelentkezzenek.

A hódásági tisztviselő otthon f. hó 7-ikére hirdett erdei mulatsága az ez alkalomból már igen jól ismert Jupiter Pluviusz kegyelmes engedélyével megtartott. A ki- és bevonulás is esőben esett meg. Azért akadtak vállalkozók, mintegy százan, akiket az idő nem rettentett el a nemesnek ígérkező élvezetektől. Szitáló esőben kezdtek a galamblovást. Pedig messzeföldről is jöttek ezen nem mindennapi sport kedvelői. A hálóval bevont félkörben felállított 5 kosár alól felröppent galamb sértetlenül tért vissza övéibe; de már a második kis dobogó szívű madárka áldozatul esett Szabó Imre lövésének. 116 galamb közül vegyesen 41 tiszta és jó lövésre bukott a hálón belül holtra sebzett madár. Az első szép díjat Lovassy Ödön, a másodikat Lovassy Jenő, a harmadikat Szabó Imre nyerte el. A síkfutásban 12-en, a gyors futásban 8-an, kövérek futásában 16-an, soványok futásában 14-en indultak, már jó időben. — Mint hogy körülbelül minden erdei mulatságnak vagy nevezetűk majálisnak közös sorsa az, hogy elázik. Ez is így járt. De a jövő vasárnap tenniszverseny és a majálisról lemaradt túzijáték lehetőleg pótolni fogja az elrontott kiradulást.

Köszönet. A titeli majális rendezői mindazon hölgyeknek, kik a folyó hó 7-én tartott jótékony célú mulatságon a rendezésben és elárulásban oly fáradhatlanul közreműködtek; s mindazoknak, kik felülfizetéssel is gyarapították bevételeinket: ez uton mondanak hálás köszönetet. A befolyt 222 kor. 66 fillérből 92 kor. maradt a polgári iskola tanulóinak jutalmazására és segélyezésére.

Magyar iskola Németpalánkán. Huszonöt évi harc után elérte Németpalánka nagyközség, hogy a községben négyosztályú polgári állami fiú- és leányiskolát fognak fölállítani. E vidéken, hol német, szerb és tótajku a lakosságnak kilencz részre, az iskola valóságos jótémény. Igaz ugyan, hogy van Palánkán három hatosztályú katolikus fiúiskola, egy hatosztályú szerb fiú- és leányiskola s egy ugyanilyen evangélikus iskola. Ezek azonban felekezeti s így a katolikus iskolában a tanítás nyelve majdnem teljesen német, a szerb iskolában az előadás nyelve teljesen szerb s az evangélikus iskolában teljesen tót. Pedig a németajku lakosság büszke arra, hogy a fia magyarul

tud s gyermekét, aki tette, Szegedre küldte iskolába; de ezt csak kevesen teheték. A szomszédos, teljesen németajku Gajdobra községben már alig akad ember, aki magyarul nem beszélne. Palánkán is érezték a magyar iskola hiányát s a képviselőtestület harminchat németajku tagja egyhangulag szavazott meg százharom ezer koronát erre a tisztán magyar állami iskolára, amelynek már építését meg is kezdték.

Iparos tanoncok kiállítása. Szegeden augusztus hó 10—24-ike között kamara kertletti iparostanonc és segédmunka kiállítás lesz. A kiállításban résztvevők sem térdíjat, sem egyéb költségeket nem fizetnek. Eddig Szabadkáról 200, Apatinból 80, Zomborból 60, Bajáról 100 kiállító van. Lesznek még Bezdánból, Obecséről, Cservenkáról, Kuláról, Okanizsáról, Moholról, Petrovosszelléről, Doroszlóról stb. Mintegy 700 kiállítóra lehet számítani.

Halálos szerencsétlenség. Mult pénteken ismét egy áldozata volt ama rossz szokásnak, hogy egy-egy nagyobb ünnepnek fényét a legények pisztolyok puffogatásával igyekeznek emelni. Sztanisicson a község szerb lakossága akkor tilta a templom felszentelésének évfordulóját és összesereglett legénység közt nagy hősködve lövöldözött Másits Mita is. 12 mm-es revolverét persze mindenkinek meg kellett mutatni, míg a mutogatás közben a fegyver véletlenül elstült és a golyó a közelben játszadozó 5 éves Pein Szima hátába furdott. A kis Szima másnapra behalt sebébe, míg a tettes a zavarodásban a földre menekült, de midőn neszt vette, hogy a csendőrség nyomában van, önként jelentkezett a község házában.

Halálba üldözték. Rémes eset történt vasárnap a bajai Pandurszigeten. Hofscheier Jakab és Janos a szigetre menet összeveszték Gugánovits Félixszel és megszürták. Mikor ezt a bunyevác legények megtudták, megtámadták a Hofscheier testvéreket. Ezek a bunyó legények támadásától megijedve, el akartak menekülni. Jakabnak sikerült is egy csónakon a tulsó partra szökni, de Janos egy halastónak futott. A bunyevác legények ide is utána mentek, mire az üldözött nekiszaladt a Sugovicának, hol végleg eltűnt a habok között. Holttestét csak másnap halászták ki.

HIRDETÉSEK.

Ügyvédjelölt

Jogtudor magyar, német, szerb nyelvismerettel keres ügyvédi irodát. Cim a kiadóban.

2367. szám. 1903.

Pályázat mérnöki munkálatokra.

Cservenka község elöljárósága a községi képviselőtestületnek 21/1903. közgy. számú határozata folytán a község határában levő községi közlekedési (vicinális) és községi (közdtől) közutakról a 610/1897. számú vármegyei szabályrendelet pontos betartása mellett készítenő törzskönyv, nemkülönben a vármegyei 1191/1900. számú építési szabályrendelet 1. §-a értelmében az utcák és terek szabályozási vonalainak megállapítása iránti munkálatokra névvel ezen pályázatot hirdet.

Felhivatnak mindazon okleveles mérnök urak, kik a fent leirt műszaki munkálatok elkészítésére vállalkozni óhajtanak, hogy ebbeli ajánlataikat alulírott községi elöljárósághoz **folyó évi július hó 16-ig** nyújtsák be. Megjegyeztetik, hogy az összes fuvar, napszám, anyag a község által természetben fog adatni.

Cservenkán, 1903. évi május hó 30-án.

Jegyző szabadságon:

Scultéty Kálmán, Kuhn Keresztély,
aljegyző. 3—2 biró.

1470. sz.

kig. 1903.

Pályázati hirdetmény.

Okér községben leköszönés folyán tresedésbe jött s 600 korona havi utólagos részletekben folyósított évi javadalmazással egybekötött egy gyalogrendőri állásra pályázat hirdettetik. Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kellően felszerelt kérvényeiket alulírott elöljárósághoz **folyó hó 25-ig** annál inkább benyújtsák, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek.

Felszerelést a község adja, ruházatról a rendőr tartozik gondoskodni.

Okér, 1903. évi június hó 8-án.

2—1

Az elöljáróság.

3247/1903.

Pályázati hirdetmény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Kunbaja községben leköszönés folytán tresedésbe jött községi orvosi állásra pályázatot hirdetnek és felbivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c. 9. §-a, illetve az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket hozzám **f. é. július hó 1-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezett folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Az orvos javadalmazása előleges havi részletekben kiutalványozandó 1200 korona készpénz fizetés. Látogatási díj nappal 40 fil., éjjel 80 fil., halottkémlési díj 40 fil.

Bácsalmás, 1903. évi június hó 10-én.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

3—1

2712/kig. 1903.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának 1170/kgy. 1901. és 1930/kgy. 1902. sz. jogerős határozatával Bácsujfalu községében új községi óvoda épület felépítése rendeltetett el.

Ezen építkezési munkálatnak biztosítása végett Hódaságon a főszolgabírói hivatal helyiségében **1903. évi június hó 26-án d. e. 10 órakor** nyilvános szóbeli árlejtést tartok, amelyhez a vállalkozni szándékozók at ezennel meghívom.

Kikiáltási ár 13768 kor. 12 fil.

Az árlejtési feltételek, úgy a vonatkozó terv és költségvetés a hódasági szolgabírói hivatalnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Hódaságon, 1903. évi június hó 1-én.

Szemző Károly,
főszolgabíró.

3—2

833. szám. 1903.

3—2

Árlejtési hirdetmény

felsőbbségi jóváhagyás fentartásával.

Lality község elöljárósága részéről közhírré téteitk, hogy az új község ház felépítésének biztosítása végett **folyó évi június hó 21-ik napján (vasarnap) délelőtti 9 órakor** nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

A munka kikiáltási ára 23862 korona 81 fillér, mely összegnek 10%-a az árlejtés megkezdése előtt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban leteendő.

A vállalati összeg $\frac{1}{4}$ része az épület falának ablakmagasságig leendő felemelésekor, $\frac{1}{4}$ része az épület betetőzése után, $\frac{1}{4}$ része az átadáskor és $\frac{1}{4}$ része az utófelülvizsgálat után lesz kifizetendő.

Az építési tervek, részletes költségvetés és árlejtési feltételek az elöljáróságnál bármikor betekintheők.

Lality, 1903. évi június hó 5-én.

Rákics Miklós,
közs. jegyző.

Nedelykov Gavra,
közs. biró.

3742. sz.

kig. 1903.

PÁLYÁZATI HIRDETMEŒY.

Mohol községben üresedésbe jött évi 1000 kor. fizetés, 200 kor. lakbér és 70 kor. napidij átalánnyal javadalmazott segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt eddigi alkalmaztatásukat igazoló kérvényüket hozzám **folyó évi július hó 6-ig** bezárólag adják be. Zenta, 1903. évi június hó 6-án.

Lr. Mikosevits Kanut,
főszolgabíró.

2-1

45. sz.

kig. 1903.

Arlejtési hirdetemény.

Bácsfeketehegy község közönsége a községen átvonuló Bácséren két hidat szándékozik építtetni. E célból **folyó évi június hó 28-án délután 2 órakor** a községbázánál nyilvános szóbeli árlejtést tart. Az építkezés előirányzott költsége 5000 korona. Vállalkozni akarók 500 korona biztosítékot kötelesek az árlejtés megkezdése előtt letenni.

Terv és költségvetés hivatalos órák alatt a jegyzői irodában betekintheők.

Bácsfeketehegy, 1903. június hó 10-én.

Kozma Dező, **Perlaki József,**
jegyző. 3-1 bíró.

3163/1903.

Pályázati hirdetemény.

A bácsalmási járáshoz tartozó Mélykut községben leköszönés folytán üresedésbe jött községi orvosi állásra pályázatot hirdetek és felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtsák, hogy az 1883. évi I. t. c. 9. §-a, illetve az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a alapján felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi július hó 10-ig** annál is inkább nyújtják be, mert a később érkezett folyamodványok figyelembe vételét nem fogadjuk.

Ezen állás évi javadalmazása a községi pénztárból havi előleges részletekben kiutalványozandó 1600 kor. készpénz fizetés. Látogatási díj nappal 60 fil., éjjel 1 kor. 20 fil.

Megjegyeztetik, hogy mindazon községi lakosokat, kiknek évi egyenes adója a busz koronát meg nem haladja, köteles a községi orvos ingyen gyógykezelni.

Bácsalmás, 1903. évi június hó 10-én.

Szutrély Lipót,
főszolgabíró.

3-1

2134. sz.

kig. 1903.

Pályázati hirdetemény.

Járásomhoz tartozó Zsablya községében üresedésben lévő községi jegyzői állásra ezezzel pályázatot hirdetek.

Ezen állás következő évi javadalmazással van egybekötve:

1. Készpénzfizetés 1400 kor.
2. Lakbérilletmény 300 kor.
3. Anyakönyvvezetői tiszteletdíj 160 kor.
4. A magánmunkálatokért vármegyei szabályrendelettel megállapított díjak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy az 1883. évi I. t. c. 6. §-ában, illetve az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előírt képesítésüket, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket **1903. évi június hó 24-ig** bezárólag hozzám nyújtják be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

Zsablyán, 1903. évi június hó 8-án.

Nikolits Izidor,
főszolgabíró.

2-1

Tanonc kerestetik.

Egy jó házból való fiu tanoncúl felvétetik Metz József fűszerkereskedésében Zomborban.

3-1

PORTER SÖR

saybuschi főhercegi sörfőzdéből

gyomorbetegnek részére.

Pezsgő borral kitűnő.

1 üveg 60 fillér.

Borecet fehér

tiszta borból készítve.

1/2 lt. 40 fillér.

Kapható:

Ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer- és csomago-kereskedésében
*4 ZOMBORBAN.

Szt. Anna

Malátalikkör

a legjobb és legegészségesebb üdítő ital, kelemes ízű és zamatu, egy palack 2 kor. 30 fil.

Malátakeserű

kiváló gyomorerősítő, turistáknak és vadászoknak kedvenc és nélkülözhetetlen itala, egy palack 2 kor. 30 fil.

Malátacakes

kittinó táp- és teasütemény, elsőrendű tanúrok és orvosok ajánlják, egy nagy doboz 2 kor., kis doboz 50 fil.

Fenti készítmények mind tiszta malátával készülnek, kittinó minőségűek, élvezetlik kellemes és hatásban föltűnnek minden ilyenmő gyártmányt. Kapható csakis eredeti csomagolásban Zomborban: **Weidinger S. és Zs.** uraknál, **Mayer István** urnál, **Hay Ignác** urnál. Bezdánban: **Ligeti David** urnál.

3-2

1194. szám 1903.

PÁLYÁZATI HIRDETMEŒY.

Tovarisova községében üresedésbe jött három községi gyalogrendőri állásra ezezzel pályázat hirdettetik. Ezen állások évi fizetése utólagos havi részletekben fizetendő 480 korona, a fegyverzetet a község adja, míg a rubázatot a rendőr sajátjából tartozik beszerezni.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtsák, hogy a megyei 33185. 1893. közgy. számú szabályrendelet értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket **1903. évi június hó 25-ig** alulírt előjárásához nyújtják be.

Tovarisován, 1903. évi június hó 3-án.

Nicolles Aurél, **Bugarszki Lázár,**
jegyző. 3-2 bíró.

3950. sz.

tkvi 1903.

Arverési hirdetemény.

A zombori kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vidimlits Muharem és Herak Márkó végrehajthatónak Grgits András végrehajtást szenvedő elleni 270 korona tőkekövetelés és járuléki iránti, továbbá Maunits András csatlakozó végrehajthatónak 861 korona 32 fillér tőkekövetelése és járuléki végül Rovakovits Lázár szintén csatlakozó végrehajthatónak 82 korona 72 fillér tőke és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék és zombori kir. járásbíró-ság területén lévő, Zomborban fekvő a zombori 2392. számú betétben foglalt Grgits András nevében álló A. † I. sor 25891. hr. számú 2 hold 800 □ öl területű nyugoti gradina dűlői szántóföldre 1334 koronában ezezzel megállapított kikiáltási árban az újabb árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1903. évi július hó 6-ik napján délután 3 órakor** a telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. törvényeikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Zomborban, 1903. évi május hó 14-én.

A zombori kir. tvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,

kir. tszéki bíró.

Bámulatos olcsó árák!

Budapesten egy nagy üzlet vétele folytán van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönség szives figyelmét felhívni

== bámulatos olcsó árúimra, ==

ugymint:

Szintartó Zephirek minden színben 14 kr métere.

„ ered. ang. Zephirek minden színben . . . 30 „ „

„ „ franc. Batisztok minden színben . . . 35 „ „

Angol és honi gyártmányu 125 ctm. széles női kelmék 48 krajcártól kezdve.

Divat-napernyők legnagyobb választékban.

Selyem napernyők 1.20 krajcártól kezdve.

Tuna Gusztáv és Társa

„Párisi árúháza“ ZOMBORBAN, a Korkzón.

*6